

ZÁPAS O DUŠI 165

PŮJČUJ, ROZMNOŽUJ, ROZŠÍŘUJ
LÉTO 2025, ROČNÍK 36

Církev vítězná
Církev
uctívající!
Církev bojující

SOLI DEO GLORIA – JEDINĚ BOHU BUĎ SLÁVA

*Sola Scriptura – Jedině Písmo, Sola Fide – Jedině vírou, Sola Gratia – Jedině milostí,
Solus Christus – Jedině Kristus, Soli Deo Gloria – Jedině Bohu sláva*

WWW.REFORMACE.CZ

OBSAH

- 03 Úvodník
- 04 Uctívání: Nejvyšší priorita
- 11 To nejlepší pro Jeho slávu (3. část)
- 13 Spokojenost (2. část)
- 19 Uctívat jako Puritán
- 22 Biblická teologie a společné uctívání
- 27 Užitečné možnosti využití AI pro křesťana
- 32 John Flavel (1628–1691)
- 36 Kde je církev?
- 40 Zpráva a naučení o kazatelství
- 42 Zpěv je aktem lásky
- 46 Kristus, Slovo

Čtvrtletník Zápas o duši vydává Spolek Reformace.cz, Žandov 85, 403 39 Chlumec, IČ 41605012, pod evidenčním číslem MK ČR E 11180. Číslo 165 vyšlo 7. 6. 2025.

Odpovědný redaktor: Jan Suchý

Redakční rada: Milan Bulák, Roman Klusák, Radim Světlík,

Julie Petrecká, Iva Suchá

Sazba: Anna Ali Břejšová

Titulní grafika: Anna Ali Břejšová

Tisk: Grafotechna plus, s. r. o., Lýskova 1594/33,

155 00 Praha 13 – Stodůlky

ISSN 1804-2880 (print), ISSN 2336-8330 (online)

Neprodejné.

Korespondenční adresa:

📍 Spolek Reformace.cz,
Žandov 85, 403 39 Chlumec
☎ (+420) 472 741 623
✉ zapasodusi@gmail.com

Děkujeme za vaše dobrovolné příspěvky, které můžete poslat příloženou **složenkou** nebo **bankovním převodem** na číslo účtu:

2600196560/2010 (ČR)
SK1083300000002600196560 (SK)

Platba pomocí QR kódu

Přihlaste se přes smartbanking ke svému účtu a zvolte možnost platby QR kódem. Po načtení kódu se Vám

vygeneruje platební příkaz, zvolte výši příspěvku, platební příkaz pak odešlete na účet Reformace.cz.

You Tube

NAVŠTIVTE YOUTUBE
KANÁL REFORMACE.CZ
S VIDEI Z KONFERENCÍ!

SOLI DEO GLORIA

- VYVRCHOLENÍ PŘEDCHOZÍCH SOLAS -

Soli Deo Gloria - Jedině Bohu buď sláva
KONFERENCE ZÁPASU O DUŠI A POUTNÍKOVÝ CETBY 2025

WWW.YOUTUBE.COM/@REFORMACE

ÚVODNÍ SLOVO

A ve vašem srdci ať vládne mír Kristův, k němuž jste byli povoláni v jedno společné tělo. A buďte vděční. Nechť ve vás přebývá slovo Kristovo v celém svém bohatství: se vší moudrostí se navzájem učte a napomínejte a s vděčností v srdci oslavujte Boha žalmy, chválami a zpěvem, jak vám dává Duch. Všechno, cokoli mluvíte nebo děláte, činite ve jménu Pána Ježíše a skrze něho děkujte Bohu Otci. (Koloským 3,15–17)

Oslavujme Boha, uctívejme Pána společně!

Krátký oddíl z listu Koloským je pastvou pro duši nového stvoření! Pán nás zavolal, obmyl, přijal a vystrojil ke službě. Jeho láska všechno změnila. Od člověka, který žil především sám pro sebe, nás povolal, abychom uctívali jeho, Svatého.

Nenechal nás však stát osamoceně, ale povolal nás ve společné tělo. Jde o místní církve, do které jsme byli povoláni. Zde se máme navzájem učit a napomínat. Tím to ale nekončí, text pokračuje: „a... oslavujte Boha žalmy, chválami a zpěvem!“ A tak současně uctívání Pána v církvi je kromě kázání Božího slova a modliteb také společný zpěv.

Celý život nového stvoření je nyní bohoslužbou (Ř 12,1). Jaká to výsada, že můžeme společně uctívat Pána v kruhu vykoupených svatých. Pán nám dává každý týden ve shromáždění církve zakoušet přicházející nebe!

A všechno stvoření na nebi, na zemi, pod zemí i v moři, všechno, co v nich jest, slyšel jsem volat: „Tomu, jenž sedí na trůnu, i Beránkovi dobrořečení, čest, sláva i moc na věky věků!“ (Zjevení Janovo 5,13)

ZVEME VÁS NA KONFERENCI ZÁPASU O DUŠI A POUTNÍKOVY ČETBY 2026!

Sobota 21. 2. 2026, dá-li Pán, hotel Krystal, Praha

Pomoc v těžkém zápase učedníků

1. Kdo je učedník Pána Ježíše? (Mt 16,24–28)
2. Učedník, který se odděluje od světa (1J 2,15–17)
3. Učedník, který zápasí se strachem (2Tm 1,6–10)
4. Učedníci, kteří mají spory (Sk 15,36–40)
5. Učedník, který byl věrný a vytrval (2Tm 4,7–8)

Prosíme vás o modlitby za průběh konference.

TÉMA ČÍSLA: CÍRKEV UCTÍVAJÍCÍ

UCTÍVÁNÍ: NEJVYŠŠÍ PRIORITY

Marcus Denny

Minulý měsíc jsem měl výsadu kázat na konferenci mládeže v Jablonci. Tématem byla současná modloslužba. Poprosili mne, abych jim pomohl odhalit skryté modly, které se ukrývají do našich životů a narušují naše uctívání. Ale abych mohl dobře vysvětlit, co je modloslužba, navíc současná modloslužba, musel jsem nejdříve nastudovat, co je to uctívání. Tímto studiem jsem byl hluboce zasažen. Řekl jsem si, že se o to musím s vámi podělit.

Uctívání je ve skutečnosti nejdůležitější téma Bible, protože všechno, co děláme, a hlavním záměrem všeho, co dělá Bůh, je, aby byl uctíván. Proto mluvím v superlativech a tvrdím, že uctívání je středem Bible.

Kvůli uctívání přicházejí lidé o život. A kvůli uctívání jsou lidé zachraňováni. Existuje hlavní příčina, proč jsou lidé ztraceni, a také hlavní důvod, proč Bůh zachraňuje. Jistě, lidé jsou ztraceni, protože hřeší a neposlouchají Boha, ale hlavním důvodem je, že neuctívají Boha.

Boží hněv se zjevuje z nebe proti každé bezbožnosti a nepravosti lidí, kteří v nepravosti potlačují pravdu, protože to, co lze o Bohu poznat, je jim zřejmé; Bůh jim to

zjevil. Jeho věčnou moc a božství, ačkoli jsou neviditelné, lze totiž od stvoření světa jasně vidět, když lidé přemýšlejí o jeho díle, takže jsou bez výmluvy. Ačkoli poznali Boha, neoslavili ho jako Boha ani mu neprojevíli vděčnost. (Ř 1,18–21)

Uctívání je také jedním z hlavních témat poslední knihy Bible, knihy Zjevení. Uctívání je zde zmíněno 22krát. Nemělo by nás tedy překvapit, že Jan opakovaně ukazuje na hlavní důvod, proč je tolik lidí ztraceno na věčnost. Odmítli uctívat Boha. Ve Zjevení vidíme, jak uctívají šelmu, jak uctívají zlato, stříbro, peníze a sex, jak uctívají svět i démony. Ale Boha uctívat nebudou. A proto čteme takové věci jako Zjevení 14,11:

Dým jejich muk vystupuje na věky věků a dnem ani nocí nemají odpočinutí ti, kdo se klanějí šelmě a jejímu obrazu, a ti, kdo přijímají cejch jejího jména.

Hlavní příčinou zatracení člověka je způsob uctívání. Proto nás nepřekvapí, že Bible považuje uctívání za ústřední bod spasení. Bůh nás zachránil, abychom ho uctívali.

On si nás v něm vybral před založením světa, abychom byli svatí a bez poskvrny před jeho tváří v lásce, když nás podle zalíbení své vůle předurčil sobě k synovství skrze Ježíše Krista ke chvále slávy jeho milosti... (Ef 1,4–6)

Vidíme to znovu ve 12. verši: „... abychom tu byli k chvále jeho slávy“ a ve 14. verši: „... k chvále jeho slávy“.

Kéž je nám Bůh milostiv a kéž nám žehná,

kéž nad námi rozjasní svou tvář, aby byla na zemi známa tvá cesta a mezi všemi národy tvá spása. (Ž 67,2–4) Jinými slovy jsme spaseni, abychom uctívali.

Bože, kéž ti lidé vzdají chválu, kéž ti vzdají chválu všichni lidé! (Ž 67,5)

Největší problém světa je, že lidé neuctívají Boha. A řešením všech problémů by bylo, kdyby celý svět, každý člověk, uctíval svého Stvořitele a Spasitele. Cílem spasení je uctívání Boha, proto musíme jako křesťané přesně chápat, co je uctívání a jak Pána Boha správně uctívat.

Naším hlavním cílem by mělo být, abychom dobře pochopili a věděli, co se Bohu líbí, a nedopouštěli se modloslužby. Modloslužba je nejen uctívání falešných bohů, ale také uctívání Boha způsobem, jaký se mu nelíbí.

Co je uctívání?

Obecně můžeme uctívání definovat jako pocítování a vyjadřování úcty, bázně a díky Bohu. O tom hovoří vynikajícím způsobem verš Židům 12,28:

Projevujeme proto vděčnost, že přijímáme neotřesitelné království, a s ní přinášíme Bohu jemu příjemnou službu s uctivostí a bázní.

Vyskytují se zde některé důležité aspekty uctívání. Všimněte si vděčnosti. Vděčnost nejsou jen slova. Máme-li být vděční, musíme mít správně nastavené srdce. Je to dobrovolná a emocionální reakce na to, kdo je Bůh a co pro nás udělal.

Autor píše, že vděčnost má doprovázet příjemná služba. Služba je vše, co

přinášíme Bohu. Slova, emoce, činy, písně i chvály. Aby byla služba příjemná, vše, co přinášíme Bohu, se mu musí líbit. Je potřeba si uvědomit, že při uctívání nejde o nás. Nejsme cílem uctívání. Nezáleží na tom, jak kdo vypadá nebo jaký styl hudby se komu líbí. Uctívání celé náleží Bohu, a proto otázka, kterou si musíme položit, zní: Líbí se Bohu moje uctívání? Autor říká: „Přinášíme Bohu jemu příjemnou službu s uctivostí a bázní.“ Jinými slovy při uctívání nejde o formu ani o vybraná slova. Skutečným uctíváním jeniterná reakce na Boha vyvěrající ze srdce, které se chvěje před Bohem. A autor ukazuje proč:

Neboť náš Bůh je oheň stravující. (Žd 12,29)

Pravda o Bohu by nás měla rozechvět. Poznání Boha a jeho vlastností, jeho svatosti, jeho spravedlnosti, jeho čistoty a moci, to vše by nás mělo přimět, abychom se sklonili v uctivé bázni. Obecně tedy můžeme definovat uctívání jako pocítování a projevoování úcty, bázně a díky Bohu.

Co přesně znamená slovo *uctívání*? Je utvořeno ze slova *úcta*, tedy respekt a čest. Uctívat znamená prokazovat někomu nebo něčemu úctu, čest a bázeň.

A co biblická definice? Pokud jde o Starý zákon, musíme definovat tři hlavní hebrejská slova.

První slovo: *חָוָה* *chavah*. Toto sloveso se obvykle překládá jako „poklonit se“ nebo „klanět se“.

Poprvé se objevuje v Genesis 22,5: „[A] řekl svým služebníkům: Zůstaňte tady

*s oslem a já s chlapcem půjdeme až tam. **Pokloníme se Bohu a vrátíme se k vám.***

Použité sloveso vyjadřuje fyzický úkon uctívání. Vidíme ho znovu v Exodu 34,6 a 8:

*Hospodin prošel kolem něho a zavolal: Hospodin, Hospodin, Bůh soucitný a milostivý, pomalý k hněvu, hojný v milosrdenství a věrnosti. ... Mojiš rychle poklekl na zem, **klaněl se.***

Slovo „klaněl se“ je zde chápáno jako fyzické gesto úcty a pokory před Bohem.

Další slovo: קָדַד *qadad*. Význam slova se oproti předchozímu slovu liší jen velmi málo.

Nachází se ve stejném verši, v Exodu 34,8:

*Mojiš rychle **poklekl** na zem...*

Významy jsou téměř totožné. Důraz je kladen na skutečnost, že Mojiš padl na kolena. Obě slova vystihují fyzické vyjádření úcty a pokory při uctívání.

A co třetí sloveso? Třetí sloveso má stejný význam jako první dvě: קָרַע *ka-ra* znamená sehnout se, sklonit se, pokleknout. V Žalmu 95,6 vidíme všechna tato tři hebrejská slova vedle sebe:

Pojďme, klaňme se, skloňme se, poklekněme před Hospodinem, který nás učinil.

Všechna tato slova jsou synonyma. Není mezi nimi téměř žádný rozdíl. Účelem je zdůraznit příkaz pokorně se sklonit před Bohem v uctívání.

Starozákonní uctívání tedy doslova znamenalo klanět se, padnout, pokleknout před Bohem. To je velmi zajímavé v souvislosti se způsobem, jakým my sami uctíváme. Uctívání

znamená klanět se, pokořit se. Rádi zvedáme ruce. Někteří tleskají, tančí, ale málokdo z nás klečí. Jsme lidé ze západu, jsme svobodní. Z dobrého důvodu se neklaníme premiérovi ani prezidentovi, ale neklaníme se už ani Bohu. Otázkou je proč? Možná to děláme v soukromí, ale nejsme zvyklí to dělat veřejně. Jednou jsem byl v Rusku, třikrát jsem byl v Kazachstánu. Během bohoslužby věřící klečeli. Bylo mi to trochu nepříjemné. Byl jsem jediný, kdo stál, ostatní bratři a sestry klečeli. Tak jsem taky poklekl. Potom jsem si říkal, že je zajímavé, že my na západě to neděláme. Netvrdím, že jsou lepší než my. Nevíme, co mají v srdci. Ale my jsme ztratili tělesný aspekt uctívání. Myslím si, že je dobré se ptát proč. Bratři a sestry, Písmo hovoří zcela jasně. Až se Pán Ježíš vrátí, poklekně každé koleno na nebi, na zemi i pod zemí. Každý člověk bude před Ježíšem fyzicky pokořen.

Existují ještě dvě méně používaná, ale také důležitá hebrejská slova, která se také překládají jako uctívání.

Sloveso שָׁחַת *pelach* je v Českém studijním překladu několikrát použito jako „uctívat“. Tento výraz znamená „vzdávat úctu, sloužit“ a nese v sobě myšlenku věnovat svůj život a duši druhému.

*Nebúkadnesar promluvil a řekl jim: „Je to úmysl, Šadraku, Měšaku a Abed-nego, že mé bohy **neuctíváte** a té zlaté soše, kterou jsem dal postavit, se neklaníte?“ (Da 3,14)*

Boží děti pochopily, co chtěl, a proto správně reagovaly:

„Ale i kdyby ne, známo buď tobě, králi, že tvé bohy uctívat nebudeme a té zlaté soše, kterou jsi dal postavit, se nebudeme klanět.“ (Da 3,18)

Poslední slovo je *אָבאד* *abad*. Obvykle se toto sloveso v ČSP překládá jako „sloužit“:

Hospodina, svého Boha, se boj, jemu služ a v jeho jménu přísahej. (Dt 6,13)

Hospodin se dá Egyptu poznat a Egyptané v onen den poznají Hospodina; a budou mu sloužit obětí a přídavnou obětí a učiní Hospodinu slib a splní ho. (Iz 19,21)

Toto slovo zdůrazňuje, že máme jednoho Pána, jednoho Boha, jednoho majitele. A jedině jemu máme být oddáni. Poslechněte si, jak je toto slovo přeloženo v Exodu 20,4–5:

Neuděláš si tesanou modlu ani jakékoliv zpodobení toho, co je nahoře na nebi nebo dole na zemi či ve vodě pod zemí. Nebudeš se jim klanět a nebudeš jim otročit, neboť já Hospodin, tvůj Bůh, sem Bůh žárlivý...“

Dané sloveso má stejný kořen jako hebrejské podstatné jméno „otrok“. Proto se zde může správně překládat jako otročit. Uctívání je neoddelitelně spojeno s vlastnictvím a držbou. Boha uctíváme nejen proto, že je Bůh, ale také proto, že je naším Bohem a my jeho lidem. Vzpomeňte si, proč Bůh přikázal faraonovi, aby propustil Izrael. Je Bůh proti otroctví? Bylo jeho hlavním důvodem k záchraně Izraelců, aby byli svobodní? Hospodin řekl faraonovi: „Propuť můj lid, ať mi v pusťtině slouží.“ Můžeme to přeložit jako „aby mne uctívali“, ale použité hebrejské slovo znamená „aby mi sloužili“.

Uctívání je o službě. Uctívání ukazuje na to, že nás Bůh zachránil. Máme svou bodu od hříchu, ale patříme Kristu.

Není překvapením, že Nový zákon učí stejné věci. V Novém zákoně se pro překlad slova „uctívání“ používá několik řeckých slov. Jedním z nich je *eusebéō*, εὐσεβέω. V Novém zákoně je použito pouze několikrát. Například ve Skutcích 17,23: „Co tedy ctíte, a ještě neznáte, to já vám zvěstuji...“

Běžnější slovo je podstatné jméno *λατρεία* *latreía* nebo sloveso *λατρεύω* *latreúō*. Podstatné jméno je v Novém zákoně použito 5krát, a přestože se obvykle překládá jako služba, musíme pochopit, že to není slovo obecně užívané pro službu, ale vztahuje se ke konkrétním vnějším náboženským úkonům pro Boha a pouze pro Boha. V Septuagintě, řeckém překladu Starého zákona, se toto slovo používá v souvislosti s oběťmi, které přinášeli kněží. A stejně toto slovo používá Nový zákon. Například Římanům 12,1:

Vybízím vás tedy, bratři, skrze milosrdenství Boží, abyste vydali svá těla v oběť živou, svatou a příjemnou Bohu. To je vaše rozumná služba Bohu.

Pro nás má slovo „služba“ obecný význam. V češtině, ale ani v angličtině nemáme přesný překlad tohoto řeckého slova. Lze jej přeložit jako „rozumná bohoslužba“, něco, co kněz dělá pro Boha. Pavel tím myslí, že tvůj život má být obětí, kterou kněží přinášeli na oltář. Tvůj život má být zápalnou obětí, jejíž vůně stoupá k Bohu a naplňuje jeho chrám vůní svatosti,

spravedlnosti a dobroty. To znamená, že každý aspekt tvého života má být obětí. Každý skutek, každé slovo, každá myšlenka má být obětí Bohu. Celý život je obětí. Uctívání je 24hodinovou záležitostí, 7 dní v týdnu. Neexistuje žádný rozdíl mezi posvátným a světským. Neexistuje doba, kdy bychom nebyli v chrámu, neuctívali a neobětovali svému Bohu. Jsme živé oběti. Neustále sloužíme Bohu. Neustále Boha uctíváme.

To znamená, a je to velmi důležité, že kvalita našeho života určuje kvalitu našeho uctívání. Jak žijeme, co děláme se svým časem, na co se díváme, co posloucháme, to vše rozhoduje, zda se Bůh z naší oběti raduje nebo je znechucen. Naším cílem je žít ve svatosti, aby vůně našeho života těšila Boží srdce a působila mu radost.

Poslední slovo: *προσκυνέω* *proskunéo* se používá častěji než ta ostatní. Skládá se z předpony *pros*, tedy „ke“, a slova *kunéo*, políbit. Ve starověké řečtině se tento výraz často používal k vyjádření zvyku klanět se před osobami a líbat jejich nohy nebo zem, na které stály. Tento termín zjevně vystihuje úctu, čest a hlubokou pokoru při uctívání. Proto se stal tím nejdůležitějším slovem, které se v Novém zákoně pro uctívání používá. Objevuje se 60krát a obvykle se překládá jako „klanět se“ a někdy jako „uctívat“. Vyskytuje se například v Matoušovi 2,2:

[A] ... říkali: „Kde je ten narozený král Židů? Spatřili jsme jeho hvězdu, když vycházela, a přišli jsme **se mu poklonit**.“

Nebo také v Matoušovi 4,9, když satan řekl Ježíši:

Toto všechno ti dám, jestliže padneš na zem a pokloníš se mi (pokud mě budeš uctívat).“

Zajímavé je, že když Ježíš hned v následujícím verši používá stejné slovo, překládá se jako „uctívat“:

Tu mu Ježíš řekl: „Odejdi, satane. Vždyť je napsáno: „Pánu, svému Bohu, se budeš klanět a jeho jediného uctívat.““

V Janovi 4,23 používá Ježíš jak podstatné jméno, tak sloveso:

Ale přichází hodina, a již je zde, kdy praví ctitelé se budou klanět Otci v duchu a pravdě; vždyť sám Otec hledá takové ctitele.

Vždyť sám Otec hledá takové uctíváče. Bůh hledá uctíváče. Hledá lidi, kteří ho budou správně uctívat, budou se před ním správně klanět. Hledá lidi, kteří uvidí jeho slávu, uvidí jeho hodnotu, jeho milost a budou ho fyzicky uctívat. Jaké ctitele Bůh hledá? Hledá lidi, kteří se pouze klaní? Je hlavním cílem uctívání pokleknout?

Jak bychom měli uctívat?

Pokud máme Boha uctívat v duchu a pravdě, musíme dobře chápat, co to znamená.

1. Musíme Boha uctívat svým intelektem.

On mu řekl: „Miluj Pána, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí.“ (Mt 22,37)

To je velice důležité. Při uctívání nejde jen o klanění. Uctívání začíná pochopením biblické pravdy.

Ještě jednou si připomeňme Jana

4,24:

Bůh je duch, a ti, kteří se mu klanějí, musí se mu klanět v duchu a pravdě.

Uctívání začíná pravdou. K opravdovému uctívání může dojít pouze tehdy, když je mysl zaujatá biblickou pravdou. Nemůžeme uctívat Boha, aniž bychom správně chápali jeho Slovo. Uctívání začíná v mysli – biblickým učením, teologií. To pohání uctívání. Proto musíme znát Boží vlastnosti, musíme znát Boží přirozenost, musíme studovat Trojici, Kristovo božství, musíme vědět jak a proč je zástupná obětí ústředním bodem evangelia. Musíme rozumět předzvědě, předurčení a vyvolení, protože cílem každé pravdy je vést naši mysl k uctívání.

2. Musíme uctívat Boha svými emocemi. Bohu záleží na tom, co k němu cítíme. On sám nám dal emoce. A hlavním důvodem, proč to učinil, je, abychom mohli cítit radost ze spasení, úctu k jeho osobě, zakusit moc jeho přítomnosti ve svém životě a poznat bázeň při pohledu na jeho slávu.

Skutečný křesťan chce, musí a bude mít biblické, tedy skutečné emoce k Bohu. Proto David říká:

Pojďme, jásejme Hospodinu, hlaholme skále své spásy! (Ž 95,1)

Služte Hospodinu s radostí, předstupte před něj s jásáním. (Ž 100,2)

Takové uctívání je upřímně řečeno daleko obtížnější, než se zdá. Pokud chceme uctívat radostně, musí se pravda dostat z mysli do srdce. Radost je důsledkem pochopení pravdy. Je

důsledkem pochopení Božího slova. Radost je důsledkem pochopení spásy. Proto není služba Bohu jednoduchá. Znamená spoustu práce pro kazatele, protože musí jasně kázat Boží slovo, aby posluchači rozuměli, aby jejich mysl pravdu pochopila, odtud se pravda dostala do srdce a vyvolala správné emoce.

Ani čtení Božího slova není jednoduché. Musíme Boží slovo pečlivě číst a pečlivě studovat, jestliže chceme správně uctívat Boha a mít správné emoce. Je třeba cílevědomého rozjímání nad Písmem. A na to, bratři a sestry, nemáme čas. Nemáme čas, a proto se nás jen málo raduje. Potřebujeme se soustředit na Boží slovo a pracovat na tom, aby pravdy evangelia sestupovaly do srdce.

Problémem dnešní církve je, že chceme pocity bez přemýšlení. Chceme pocity bez pravdy a bez práce. Není snadné vyvolat pravé biblické emoce. Proto je množství tzv. křesťanské hudby lacinou náhražkou. Obchází mysl a cílí přímo na emoce. Melodie, akordy, rytmus, to vše se stává prostředkem k vyvolání emoce. K vyvolání emocí bez pravdy potřebujete pouze sentimentální hudbu. Biblické emoce vyžadují čas a pravdu. Biblické emoce jsou výsledkem snahy pochopit, kdo je Bůh a co pro nás udělal.

Prázdný emocionalismus může být vyvolán několika údery bubnu. To znamená, že co mnozí věřící používají nebo považují za uctívání, je ve skutečnosti modlářství, protože neuctívají

Boha, ale své emoce a pocity. Bratři a sestry, pocity jsou důležité, potřebujeme je a měli bychom je mít. Musíme si však uvědomit, že musí být výsledkem působení pravdy. Proto v neděli ráno nezačínáme hudbou. Na začátku čte bratr z Božího slova a vysvětluje, kdo je náš Bůh, kdo je náš Pán a co pro nás udělal. Uctívání je reakce na pochopení pravdy evangelia.

Nakolik pravda pronikla do srdce, natolik budeme schopní skutečně uctívat a mít správné emoce. Nehledáme emoce, hledáme Boha. A když ho poprosíme: „Pane Bože, otevři mi znovu srdce, otevři mi znovu mysl, oči, abych znovu pochopil, co jsi pro mě udělal,“ potom přichází emoce, potom přichází láska, přichází uctívání.

3. A nakonec musíme Boha uctívat svou vůlí. Bratři, sestry, uctívání je volba. To dobře chápeme, protože jsme dneska tady. Mohli jste zůstat doma. Mohli jste ještě ležet v posteli, ale jste zde. Je to správné rozhodnutí. Uctívání je volba.

Je to především volba, koho nebo co budeme uctívat. Záleží na tom, jaké máme priority. Když se v pondělí ráno probudíš, rozhodneš se uctívat Boha? Vyžaduje to tvou vůli, abys učinil rozhodnutí. V neděli ráno se také rozhoduješ jít na bohoslužbu. Musíš vést svou mysl a emoce k Bohu. Musíme se rozhodnout, že budeme Pána Boha uctívat, oslavovat, když se nám chce, i když se nám nechce.

Uvažujte o Jóbovi. Přišel o dobytek, zabili mu ovce, velbloudy, služebníky.

Služebník, který unikl, mu řekl:

„... hle, silný vítr se přihnul přes pouštinu a opřel se do čtyř rohů domu; ten se zřítíl na ty mladé a zemřeli. Unikl jsem pouze já sám, abych ti to oznámil.“ Nato Jób vstal, roztrhl své roucho a ostříhal si hlavu; pak padl na zem a klaněl se. (Jb 1,18–19)

Uctíval. Sklonil svou vůli před Bohem. Jeho duše líbala Boží nohy. Celou svou bytostí řekl:

„Bože, ty jsi Bůh. Můžeš dělat cokoli, komukoli, kdykoli. Jsi absolutně svrchovaný. Nevím, proč jsi to udělal, ale můžeš si vzít mé peníze a budu tě uctívat, můžeš mi vzít mé děti a budu se ti klanět, můžeš mi vzít zdraví a budu tě uctívat, protože ty jsi Bůh. Ty jsi mě stvořil. Všechno, co mám, mám od tebe. A pokud to chceš zpátky, je to tvoje rozhodnutí a tvoje rozhodnutí je spravedlivé.“ Uctívání je volbou Božích dětí.

David se rozhodl uctívat Boha v radosti i v trápení. Daniel se rozhodl uctívat Boha v bezpečí i nebezpečí. Ježíš se rozhodl uctívat Otce, když byl v pokušení vyhnout se kříži. Ty a já musíme udělat totéž. Každé ráno, každý večer, každou neděli, ve všech situacích musíme Boha uctívat. Boží sláva a dobrota se nemění s okolnostmi, ve kterých se nacházíme. Boží podstata se nemění v závislosti na okolnostech. Bůh je vždycky dobrý. Bůh je vždy milostivý, stále přítomný, stále naším Otcem. Je naším Otcem, když hřešíme, když je život jednoduchý, i když je život těžký. Když my jsme slabí, Bůh je silný. Když jsme nespravedliví, Bůh je

spravedlivý. Když jsme zlomení, Bůh je svrchovaný. Proto nikdy nemůžeme říct: „Dnes nejsi hoden.“ Stav našeho bankovního účtu ani válka na Ukrajině nezmění Boží evangelium. Ježíš Kristus je stejný včera, dnes i navěky. Na jeho dílo na kříži nemají žádné takové zprávy vliv. Tvůj věčný osud se nemění v závislosti na okolnostech. Tvůj věčný osud je naprosto jistý. Přišel jsi o práci? Máš věčný život. Přišel jsi o zdraví? Máš věčný život. Umíráš? Máš věčný život.

Proto jásáte, i když jste nyní nakrátko, je-li to nutné, zarmoucení rozličnými zkouškami, aby osvědčenost vaší víry, vzácnější než pomíjející zlato, jež je zkoušeno ohněm, byla nalezena k chvále, slávě a cti při zjevení Ježíše Krista. Ač jste ho neviděli, milujete ho; ačkoli ho ani nyní nevidíte, věříte v něho a jásáte nevýslovnou radostí, plnou slávy, docházejíce cíle své víry, záchrany duší. (1Pt 1,6–9) Amen.

Pane Bože, prach jsme a do prachu se navrátíme, ale zároveň jsme bytosti s duší. Ty jsi nás stvořil. Žijeme, a dokonce máme věčný život v Kristu Ježíši, našem Pánu. Skláníme se před tebou. Uctíváme tvoje svaté jméno, a dnes nově na základě toho, co jsme slyšeli, co jsme studovali. Chceme tě uctívat z celého srdce. Odpusť nám, že často uctíváme svět, a pomoz nám, abychom byli věrní služebníci a ctitelé. Děkujeme ti za spásu, kterou jsi nám daroval. Děkujeme ti, Pane, že je jedno, jak dlouho budeme zde na zemi a čemu musíme čelit. Nezáleží na tom, co se děje ve světě. Záleží jenom na tom, co jsi pro nás udělal.

Děkujeme ti, že jsi hoden. Děkujeme ti, že jsi nám otevřel oči, abychom uviděli tvou slávu. Těšíme se, až uvidíme na vlastní oči slávu tvého Syna a našeho Spasitele. Amen.

Autor je strašim církve Biblický sbor křesťanů Kladno, www.bskk.cz

TO NEJLEPŠÍ PRO BOŽÍ SLÁVU (3. ČÁST)

Roman Klusák

Jak lenost ovlivňuje naše uctívání

Pokoj vám bratři a sestry,

letní číslo našeho časopisu Zápas o duši se věnuje tématu uctívání. Jeliť jde o téma pro nás věřící nesmírně důležité, rozhodl jsem se napsat krátké pojednání o tom, jak lenost ovlivňuje naše uctívání. A proč jde o tak vážné téma? Protože Bohu záleží na tom, jak uctíváme! A pokud nebudeme uctívat správně, nebude naše uctívání Bohu milé.

Naše úvaha nesmí začít u lenosti, ale u uctívání. Jsem naprosto přesvědčen, že v tomto díle časopisu najdete definice uctívání na nejednom místě, proto se nebudu zabírat zevrubnou, slovníkovou definicí, ale spíše charakterizuji uctívání tak, jak vnímám, že ho Bible popisuje.

Co je tedy uctívání? Uctívání je vzdá-

vání cti a díky Bohu jak v aktivní, tak pasivní formě uctívání. Je to vzdávání chvály Bohu. Jejím středobodem a cílem je Bůh sám a jeho chvála. On je ten, kvůli kterému uctívání činíme, aby jemu samému z něj vzešla co největší čest a sláva.

Co myslím aktivní a pasivní formou uctívání? Aktivní forma uctívání zahrnuje to, co si pod uctíváním pravděpodobně všichni představujeme – myriádu akcí, kterými můžeme vzdát Bohu čest. Od účasti na bohoslužbách, přes čtení Písma a modlitby v soukromí doma, po zpěv chval kdekoli jsme. Jinými slovy jde o aktivní formu uctívání našimi činy. Uctíváme tím, že aktivně žijeme a poznáváme jediného pravého Boha a toho, kterého poslal, Ježíše Krista (J 17,3). Pasivní forma uctívání jsou pak názory a postoje našeho srdce – jak se stavíme k věcem každodenního života, starostem, zkouškám a pokušení.

Když se zamyslíme nad uvedeným popisem, vyvstává otázka, jak lenost může ovlivnit naše uctívání. Připomeneme si definici lenosti, kterou jsem napsal v prvním díle této série zamyšlení. Lenost má ve svém středobodu člověka. Je zaměřena na to, co daný člověk chce, nebo spíše co nechce. Jde o prosazování sebe sama a své vůle na úkor věcí, které máme dělat. Jinými slovy jde o svévoli, a tedy o hřích. Jak můžeme uctívat v hříchu?

Naši motivací k jednání (uctívání) pak není Bůh, ale naše vlastní já. Není to jeho sláva, ale naše pohodlí. Vidíme,

že nás naše lenost odvádí od uctívání a vede nás k nám samým, místo abychom uvažovali a jednali tak, aby byla Bohu vzdána největší chvála.

Jak tedy lenost vypadá? Možná jdete do shromáždění, ale jediné, na co myslíte, je film, který vás odpoledne čeká. Nebo sice usednete ke čtení Bible, ale jediné, na co myslíte, je, jak to mít co nejdřív za sebou. Anebo když už se dostaneme konečně k modlitbě, tak myslíme jen a jen na to, co budeme dělat potom.

A to není jediný problém. Naše lenost totiž neovlivňuje pouze nás. Nejenže odvádí od uctívání nás, ale brání také ostatním, aby poznávali a uctívali Boha. Bůh nás však volá k tomu, abychom byli světlem a aby naše skutky svědčily o Bohu a jeho slávě.

Tak ať vaše světlo září před lidmi, aby uviděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci, který je v nebesích. (Mt 5,16 ČSP)

Vedte dobrý způsob života mezi pohany, aby v tom, v čem vás pomlouvají jako zločince, uviděli vaše dobré skutky a oslavili Boha v den navštívení. (1Pt 2,12 ČSP)

Pokud jsme tedy líní, pak lenost ovlivňuje naše uctívání, ale i naše svědectví. A to si mnohokrát neuvědomujeme. Jak můžeme svítit, když myslíme jen na sebe? Když neděláme nic, co svítí?

Jak se tedy vyvarovat lenosti v uctívání? Možná vám to přijde jako něco, co už jste slyšeli, co už víte, a možná to dokonce některým může připadat jako kliše. Zdá se mi však, že jediný způsob, jak nedovolit, aby lenost ovlivnila

naše uctívání, je přestat myslet na sebe. Naopak musíme dělat věci, které upřou naši pozornost na Hospodina, a to jak v aktivním, tak i v pasivním smyslu. A jaké jsou to věci?

Když budeme číst a rozjímat nad Božím slovem, pomůže nám to upřít naši mysl na věci, které se Bohu líbí? Zjistíme, jak máme žít, abychom mu přinesli slávu? Jistotně. Když se budeme modlit a pozvedat svůj hlas k Bohu a tak přistupovat před jeho trůn, pomůže nám to nemyslet na sebe, ale soustředit se na Pána Boha, kým je a co pro nás udělal? Samozřejmě. Povede nás zapamatování veršů o lenosti a uctívání k rozhodnutí nepodléhat lenosti, ale oslavovat Boha za to, jaký je? Naprosto.

Nenechme lenost, aby řídila náš duchovní život. Utíkejme k Hospodinu, přestože zápasíme s leností, a uctívejme ho. Ne pro sebe, ale pro jeho slávu.

SPOKOJENOST (2. ČÁST)

Ch. H. Spurgeon

Naučil jsem se totiž být spokojený s tím, co mám. (Fp 4,11)

A nyní bych rád velmi stručně promluvil k bohatým, trochu obšírněji k chudým a pak, soucitně a skrze radu, k nemocným – k těm, kdo sami

procházejí bolestivým utrpením.

Nejprve k BOHATÝM. Apoštol Pavel říká: „Naučil jsem se být spokojený s tím, co mám.“ Někteří z vás máte, mluvíme-li o vašich životních podmínkách, vše, co si můžete přát. Bůh vás postavil do takové situace, že nemusíte dřít rukama a v potu tváře získávat obživu. Možná si budete myslet, že jakékoli nabádání, abyste byli spokojení, je zbytečné. Bohužel, moji bratři, člověk může být velmi nespokojený, i když je velmi bohatý. Je docela dobře možné, aby se nespokojenost usadila na trůnu stejně jako na chudé židli s rozlámaným opěradlem v chatrči. Pamatujte, že spokojenost člověka spočívá v jeho mysli, nikoli ve velikosti jeho majetku. Alexandr, jemuž leží celý svět u nohou, volá po dalším světě, který by dobyl. Je mu líto, že neexistují další země, do nichž by mohl přenést své vítězné zbraně a brodit se až po bedra v krvi svých bližních, aby ukojil žízeň své nenasytné ctižádosti. Vám, kteří jste bohatí, je třeba dát stejnou výzvu jako chudým: „Naučte se být spokojení.“ Mnohý bohatý člověk není spokojen, protože tam kdesi leží malý kousek půdy, který patří jeho sousedovi. Jako Nábotova vinice, kterou potřeboval izraelský král, aby si mohl udělat zelnářskou zahradu blízko svého paláce. „Co na tom záleží,“ řekl, „že mi patří všechny tyhle akry, když nemohu mít Nábotovu vinici?“ Jistě byla hanba, že se dožadoval ubohého půl akru z dědictví chudého člověka. Totéž

se děje i dnes. Lidé s rozlehlými lány polí, na jejichž konec nedokážou ani dohlédnout, mohou mít v srdci pijavici koňskou, která bez přestání volá: „Dej, dej!“ Když měli málo, mysleli si, že až budou mít deset tisíc liber, bude to stačit. Mají je, a chtějí dvacet tisíc liber. A když mají dvacet tisíc, chtějí ještě víc. Ano, a kdybyste je získali, říkali byste: „Ještě trochu.“ A tak pořád dokola. Jak by se váš majetek zvětšoval, rostla by i touha po dalším. Musím tedy na bohaté naléhat: „Učte se být spokojeni s tím, co máte.“

Kromě toho je tu ještě jedno nebezpečí, které na bohatého člověka číhá. Když má dostatek bohatství a majetku, nemá vždy dostatek cti. Kdyby ho královna jen učinila smírčím soudcem, jak slavným by se můj pán stal! To se stalo, ale on není spokojen, dokud se nestane rytířem. A až se stane rytířem, nebude spokojen, dokud z něj nebude baron. Můj pán však nebude spokojen, dokud se nestane hrabětem a ani pak by nebyl zcela spokojen, dokud z něj nebude vévoda. A domnívám se, že ani pak by nebyl zcela spokojen, dokud by se pro něj někde nenašlo království. Lidé jsou neukojitelní, co se týče poct. Svět se mu může klanět k nohám, a on si vyžádá, aby vstal a zase se klaněl, a tak se bude klanět věčně dokola, neboť touha po počtách je nenasytná. Člověk musí být ctěn, a i kdyby král Achašveroš učinil Hamana prvním mužem v říši, nic mu to nepomůže, dokud se Mordokaj sedící v bráně před svým pánem Hamanem neskloní. Naučte se, bratři a sest-

ry, být spokojeni s tím, co máte.

A zde mi dovolu promluvit ke starším a diákonům naší církve. Bratři, naučte se být spokojeni s úřadem, který zastáváte, a nedychtěte po vyšším postavení, nechtějte vyvýšit sami sebe. Obracím se k sobě, obracím se ke služebníkům, obracím se k nám všem v našich hodnostech a postaveních v Kristově církvi. Musíme být spokojeni se ctí, které se nám dostává, a spokojeně se jí vzdát s vědomím, že je to nakonec jen závan dechu. Buďme ochotnými služebníky církve a služme jí za nic, v případě potřeby i bez odměny v podobě jejích díků. Kéž se nám nakonec dostane jen spravedlivého rozsudku z úst Pána Ježíše Krista. Musíme se naučit být spokojeni s tím, co máme.

O něco déle budu mluvit k CHUDÝM. „Naučil jsem se,“ říká apoštol, „být spokojený s tím, co mám.“

Velmi mnoho lidí z mého současného shromáždění patří k těm, kdo těžce pracují a které snad lze bez jakýchkoliv nevládných postranních úvah zařadit na tento seznam chudých. Mají sotva dost, a někdy se dokonce ocitají v úzkých. Nyní si uvědomte, milí přátelé, vy, kteří jste chudí, že na světě jsou dva druhy chudých lidí. Jsou chudí Páně a jsou chudí ďábla. Pokud jde o ďáblovy chudé, ti se stávají chudáky vlastní zahálkou, vlastní neřestí, vlastní rozmařilostí. Nemám jim dnes večer co říct. Je tu ještě jedna skupina – chudí Páně. Ti jsou chudí uprostřed zkoušky prozřetelnosti, chudí, ale pracovití. Snaží se o poctivé živobytí, ale přesto

jsou dílem nevyzpytatelné prozřetelnosti nadále počítání mezi chudé a potřebné. Omluvte mě, bratři a sestry, že vás nabádám, abyste byli spokojeni, a přesto, proč bych se měl omlouvat, když je to součástí mého úřadu, abych vás povzbuzoval ke všemu, co je čisté, hodné lásky a co má dobrou pověst? Prosím vás, abyste ve své skromné sféře pěstovali spokojenost. Nebudte nečinní. Snažte se, pokud můžete, vynikajícími schopnostmi, stálou vytrvalostí a střídmou šetrností zlepšit své postavení. Nebudte tak rozmařilí, abyste žili nedbale a bezstarostně, neboť ten, kdo s pečlivou promyšleností nezajišťuje svou domácnost, je horší než pohan a celník. Avšak zároveň buďte spokojení a tam, kde vás Bůh postavil, se snažte toto postavení zdobit, buďte mu vděční a žehnejte jeho jménu. Mám uvést několik důvodů, proč tak činit?

Pamatujte, že jste-li na tomto světě chudí, byl na tom stejně i váš Pán. Křesťan je věřící člověk, který má společenství s Kristem. Avšak chudý křesťan má ve své chudobě otevřenou zvláštní žílu společenství s Kristem. Váš Mistr nosil venkovskou halenu a mluvil venkovským nářečím. Jeho společníky byli pracující rybáři. Nebyl tím, kdo se oblékal do purpuru a jemného plátna a denně se přepychově stravoval. Věděl, co je to mít hlad a žízeň. Byl dokonce chudší než vy, neboť neměl, kde by hlavu složil. Nechte se tím utěšit. Proč by měl učedník převyšovat svého Mistra nebo služebník svého Pána? Ve své chudobě jsi schopen ještě bližšího společenství

s Kristem. Můžeš říct: „Byl Kristus chudý? Nyní s ním mohu v jeho chudobě soucítit. Byl unavený, a proto zůstal sedět u studny? I já jsem unavený a mohu mít s Kristem společenství v potu, který si stíral z čela.“ Někteří z vašich bratrů nemohou jít tak daleko jako vy. Bylo by od nich špatné, kdyby se o to pokoušeli, protože dobrovolná chudoba je dobrovolná špatnost. Vás však do chudoby postavil Bůh, máte možnost chodit s Kristem tam, kde jiní nemohou. Můžeš s ním projít všemi hlubinami starostí a béd a následovat ho téměř až do pustiny pokušení, když se ocitneš v tísní a těžkostech kvůli nedostatku chleba. To ať tě vždy povzbudí a potěší a učiní tě šťastným ve tvé chudobě, protože tvůj Pán a Mistr s tebou dokáže soucítit a také ti pomoci.

Dovolte mi, abych vám znovu připomněl, že byste měli být spokojeni, protože jinak byste popírali své vlastní modlitby. Ráno poklekáte a říkáte: „Buď vůle tvá!“ Když pak vstanete a chcete prosadit svou vlastní vůli a bouříte se proti ustanovení svého nebeského Otce, nečiníte tak ze sebe pokrytce? Jazyk tvé modlitby je v rozporu s pocity tvého srdce. Ať ti vždy stačí, když si uvědomíš, že jsi tam, kam tě Bůh postavil. Neslyšel jsi příběh o hrdinném chlapci na palubě hořící lodi? Když mu otec řekl, aby se postavil do určité části lodi, nechtěl se pohnout, dokud otec svůj příkaz neodvolal. Stál na místě, i když loď hořela. Ačkoli byl varován před nebezpečím, zůstal tam stát. Loď vyletěla do povětří a on ve své

věrnosti zahynul. Má snad být dítě věrnější pozemskému rodiči než my světu Otci v nebesích? On vše nařídil pro naše dobro. Může snad na nás zapomenout? Věřme, že cokoli určí, je nejlepší. Volme raději jeho vůli než svou vlastní. Kdyby existovala jen dvě místa, místo chudoby a místo bohatství a cti, a já bych si mohl vybrat, bylo by mou výsadou říct: „Ne jak já chci, ale jak ty chceš.“

Nabízí se další úvaha. Jsi-li chudý, měl bys být se svým postavením spokojen, protože, to si piš, je pro tebe nejvhodnější. Tvůj úděl ti přisoudila nemomylná moudrost. Kdybys byl bohatý, neměl bys tolik milosti jako nyní. Bůh možná věděl, že kdyby tě neučinil chudým, vůbec by tě nedostal do nebe, a proto tě nechal tam, kde jsi, aby tě tam mohl dovést. Předpokládejme, že po řece pluje loď o velké tonáži. V jedné části řeky je mělčina. Někdo by se mohl zeptat: „Proč vede kapitán svou loď hlubokou částí koryta?“ Odpověď by zněla: „Protože by ji vůbec nedostal do přístavu, kdybych ji neřídil tímto směrem.“ Stejně tak by se mohlo stát, že byste zůstali na mělčině a ztroskotali, kdyby vás váš božský kapitán nevedl vždy tou nejhlubší částí vody a nenutil vás plout tam, kde proud teče největší rychlostí. Některé rostliny odumírají, jsou-li příliš vystaveny slunci. Může být, že jsi zasazen v nějaké chráněné části zahrady, kde nemáš tolik slunce, kolik by sis přál, ale byl jsi tam vysazen jako rostlina z jeho vlastní spravedlivé výsadby, abys mohl přinášet dokonale

ovoce. Pamatuji si toto: Kdyby pro tebe byl jakýkoli jiný stav lepší než ten, ve kterém se nacházíš, Bůh by tě tam umístil. Postavil tě na nejvhodnější místo, a kdybys dostal po půlhodině možnost vybrat si vlastní úděl, nakonec by ses vrátil a řekl: „Pane, vyber za mě, protože já jsem si nevybral to nejlepší.“ Slyšeli jste možná starou Ezopovu bajku o lidech, kteří si stěžovali Jupiterovi na svá břemena, a bůh jim v hněvu přikázal, aby se každý zbavil svého břemene a vzal si to, které by se mu zamlouvalo nejvíce. To všichni učinili. Jeden muž měl chromou nohu a myslel si, že by se mu lépe dařilo, kdyby měl slepé oko. Muž, který měl slepé oko, si myslel, že by mu bylo lépe, kdyby musel snášet chudobu, a ne slepotu, zatímco muž, který byl chudý, si myslel, že chudoba je nejhorší z nemocí. Nevadilo mu tedy vzít na sebe nemoc bohatého muže, jen když mohl mít jeho bohatství. A tak všichni prošli změnou. Ale bajka vypráví, že za hodinu byli všichni zase zpátky a prosili o navrácení svého původního břemene, protože zjistili, že je mnohem lehčí než to, které si sami vybrali. Totéž byste shledali i vy. Buďte tedy spokojeni. Lepší úděl nemůžete mít. Vezměte svůj kříž. Nemůžete procházet lepší zkouškou, než jakou už procházíte. Je pro vás tou nejlepší, nejlépe vás proseje, nejvíce vám prospěje a ukáže se jako nejúčinnější prostředek k tomu, abyste se stali dokonalými v každém dobrém slově a skutku k Boží slávě.

A jistě, moji drazí bratři, kdybych

měl dodat ještě jeden argument, proč byste měli být spokojeni, byl by to tento: Ať už je vaše trápení jakékoliv, není na dlouho. Možná nemáte žádný majetek na zemi, ale máte velký majetek v nebi a možná bude tento majetek v nebi o to větší, že jste museli snášet chudobu zde dole. Možná máte sotva střechu nad hlavou, ale v nebi máte sídlo, dům, který nebyl vytvořen rukama. Vaše hlava může často ležet bez polštáře, ale jednoho dne bude nosit korunu. Možná máte na rukou puchýře od namáhavé práce, ale jednoho dne budou rozechvívát struny zlatých harf. Možná často večeříte jen hrách a kroupy, ale tam budete jíst chléb v Božím království a zasednete ke svatební večeři Beránkově.

„Cesta může být drsná, ale nemůže být dlouhá, a tak ji uhladíme naději a rozveselíme písní.“

Ještě chvíli a bolestný konflikt skončí. Odvahu, soupoutníci, odvahu. Vítěze čeká zářivé roucho. Odvahu, bratře, odvahu, možná zbohatneš dříve, než se zdá. Snad už je jen krok mezi tebou a tvým dědictvím. Možná se vrátíš domů, možná se budeš třást v chladném březnovém větru, ale ještě před svítáním můžeš být v lůně svého Mistra. Smiř se tedy se svým údělem, smiř se s ním. Dítě krále, které má za hvězdami bohatství, ať nereptá jako ostatní. Nejsi přece tak chudý, jako jsou ti, kdo nemají naději. I když se může zdát, že jsi chudý, jsi bohatý. Nedovol, aby tě tvoji chudí sousedé viděli sklíčeného. Ať na tobě vidí onen svatý klid, onu sladkou

odevzdanost, onu milostivou poddajnost, která činí chudáka slavnějším než toho, kdo nosí korunu, a pozvedá syna země z jeho venkovského příbytku a staví ho do nebeského království mezi knížata královské krve. Buďte šťastní, bratři, buďte spokojení. Bůh chce, abyste se naučili být spokojeni s tím, co máte.

A nyní jen jedno nebo dvě slova k TRPÍCÍM. Všichni lidé se rodí k zármutku, ale někteří se rodí k jeho dvojnásobné porci. Jako mezi stromy, tak i mezi lidmi jsou různé druhy. Zdá se, že cypřiš byl stvořen zvlášť k tomu, aby stál u hlavy hrobu a plakal, a také někteří muži a ženy jako by byli stvořeni záměrně k tomu, aby plakali. Jsou to Jeremijášové naší generace. Často nejsou ani hodinu bez bolesti. Jejich ubohá unavená těla se vlečou bídým životem, nemocná snad už od narození. Trpí nějakým smutným neduhem, který jim nedovolí poznat veselí a skotačení mládí. Dospívají do smutku a každý rok utrpení jim zaráží radlici hlouběji do čela a oni mají sklon – a kdo jim to může mít za zlé? – reptat. Říkají: „Proč jsem nemocný? Nemohu se těšit z radostí života jako ostatní, proč to tak je?“ „Ach!“ vzdychne ubohá sestra. „Trápí mne souchotiny, z té podlé nemoci jsem celá sešlá. Jdu do Božího domu a sotva popadám dech. Sedím zde vyčerpaná horkem, jak je tu přeplněno, a pak jdu domů, kde mě čeká každodenní práce, která je pro mě příliš těžká. Na lůžku nedocházím odpočinku a v noci mě děsí vidiny a zlé sny

– proč tomu tak je?“ Říkám, že jestliže tito bratři a sestry truchlí, nemůžeme jim to mít za zlé, protože když jsme nemocní, špatně to snášíme a reptáme víc než oni. Obdivuji trpělivost, protože cítím, že jí sám nejsem schopen. Když vidím člověka, který trpí a trpí statečně, často se v jeho přítomnosti cítím malý. Divím se, ano, obdivuji a miluji toho člověka, který dokáže snášet bolest a málo o ní mluví. Když my, od přírody zdraví a silní, trpíme, těžko to snášíme. Caesar se svíjel jako nemocná dívka a stejně tak někteří z těch nejsilnějších, když byli srazeni na kolena, zatímco ti, kdo neustále snášejí utrpení, je snášejí jako hrdinové. Jsou to mučedníci bolesti, a přesto nevydají ani hlásku. Třeba dobrý Jan Kalvín. Po celý svůj život ho trápily nemoci, hned několik. Jeho vizáž v mládí, jak lze soudit z různých portrétů, vykazovala známky zchátralosti, a ačkoli žil dlouho, zdálo se, jako by měl už zítra zemřít. Je známo, že v nehlubší agónii, kdy trpěl silnými bolestmi páteře a akutními projevy své nemoci, jediný výkřik, který kdy vydal, byl: „Domine usquequo? Jak dlouho, Pane? Jak dlouho, Pane?“ Nikdy neužil silnější výraz. Ale my se vzpínáme proti bodcům, reptáme a stěžujeme si. Bratři a sestry, napomínám vás, abyste byli spokojení. Vaše bolesti jsou ostré, avšak „jeho ran je méně než vašich zločinů a jsou lehčí než vaše viny“. Kristus vás vysvobodil z pekelných bolestí. Proč by si měl živý člověk stěžovat? Dokud jsi mimo peklo, můžeš ke svým nářkům mísit vděčnost.

Kromě toho pamatuj, že všechna tato utrpení jsou menší než jeho utrpení. „To jste nemohli jedinou hodinu bdít se mnou?“ On visí na dřevě s bídou celého světa ve svých útrokách, a ty nemůžeš snést tyto menší rány, které na tebe dopadají? Pamatuj, že všechna tato kárání slouží k tvému dobru. Všechny tě připravují. Každý úder Otcovy hole tě přibližuje k dokonalosti. Plamen ti neubližuje, jen tě pročišťuje a odstraňuje tvou nečistotu. Také by ses neměl bouřit kvůli požehnáním, která ti tvá bolest a nemoc již přinesly. „Dokud jsem se nepokořil, bloudíval jsem, nyní dodržuji, co jsi řekl.“ Skrze svou nemoc jsi uviděl více z nebe, než bys kdy uviděl jako zdravý. Když jsme zdraví, jsme jako lidé v hliněné chýši – nevidíme mnoho světla. Ale když přijde nemoc, oťrese chýši, bláto popraská a proutí ve stěně se rozechvěje. Objeví se jedna nebo dvě trhliny a začne prosvítat nebeské světlo. Nemocní vidí mnohem více slávy než zdraví lidé. Naše tvrdé srdce, když jej nic neruší, hrubne. Když jsou všechny struny naší harfy povolené, vydávají lepší hudbu, než když jsou dobře napjaté. Existují nebeské tóny, které k nám nedolehnu jinak, než když jsme zavřeni v potemnělé komůrce. Hrozny musí být vylišovány, než se může začít zpracovávat víno. Průchod pecí je nutný k tomu, abychom byli na světě k něčemu užiteční. Stali by se z nás ti největší ubožáci, kdybychom občas neonemocněli. Možná, že vy, kdo jste často zkoušeni a často trpíte, byste na Kristově vinici

neměli skoro žádnou cenu, kdyby nebylo této zkoušky vaší víry. Jste z kvalitního železa, ale kdybyste nebyli dobře nabroušení, nebyli byste nástrojem vhodným k Mistrovu použití a nakonec byste zrezivěli. Kdyby tě vždy uchránil utrpení, často by ti chyběly ony sladké likéry, které Lékař duší podává svým umdlévajícím pacientům.

Buďte tedy spokojení. Mám však pocit, že nemám právo něco takového říkat, protože sám nejsem nemocný. Když jsem před vás kdysi vystoupil z utrpení bledý, hubený, slabý a churavý, vzpomínám si, že jsem vás oslovil textem, který přinesl požehnání někomu daleko v Americe: „I když snad máte ještě nakrátko projít zármutkem rozmanitých zkoušek.“ Myslím, že jsem vám tehdy mohl zcela oprávněně říci: „Buďte spokojeni s tím, co máte.“ Ale teď, když sám netrpím, mám pocit, že to nemohu vyslovit s takovou směrností jako tehdy. A přesto, bratři a sestry, snažte se, pokud můžete, napodobit milovaného apoštola Pavla. „Naučil jsem se být spokojený s tím, co mám.“

Než vás propustím, ještě jedna věta. Vy, kdo nemilujete Krista, uvědomte si, že jste nejubožejší lidé na světě. Ačkoli se možná považujete za šťastlivce, nikdo z nás by si nevyměnil místo s tím nejlepším z vás. I kdybychom byli velmi nemocní, velmi chudí a na pokraji hrobu a vy byste do toho vstoupili a řekli nám: „Pojď, vyměním si to s tebou. Budeš mít mé zlato a stříbro, mé bohatství a mé zdraví,“ neexistuje jediný živý křesťan, který by si s vámi místo

vyměnil. Nezdržovali bychom se nějakým přemýšlením, hned bychom vám dali odpověď: „Ne, jděte si svou cestou a těšte se z toho, co máte, ale všechny vaše poklady jsou pomíjivé, brzy nebudou. My si ponecháme své utrpení a vy si ponechte své blyštivé hračky.“ Svatí nezažijí jiné peklo než to, čím procházejí zde na zemi, a hříšníci nezažijí jiné nebe než to, co mají zde v tomto ubohém lopotném světě. My máme své utrpení zde a svou slávu potom, vy můžete mít svou slávu zde, ale utrpení budete mít na věky věků. Bůh vám dej nové srdce a správné smýšlení, živou víru v živého Ježíše a pak bych vám řekl to, co jsem řekl ostatním: Buďte spokojeni s tím, co máte.

UCTÍVAT JAKO PURITÁN

Dr. Joel Beeke
a Tim Challies

Položil jsem Dr. Beekemu několik otázek ohledně puritánů a jejich způsobu uctívání.

T. Ch.: Když slyším lidi hovořit o puritánech, vypadá to, že byli vůči svým dětem tvrdí a nutili je vydržet nekonečné hodiny rodinného uctívání. Je to pravda?

J. B.: Pro většinu lidí sedmnáctého století nebylo možné trávit dlouhé ho-

diny při rodinném uctívání. V puritánské Nové Anglii mnozí lidé farmařili, museli těžce pracovat, aby si opatřili jídlo. Také děti měly hodně co dělat ve škole, pomáhaly v domácnosti a pracovaly s rodiči, aby se naučily zastávat své budoucí povolání. Puritáni si také uměli udělat čas na odpočinek. Rádi lovíli, rybařili, závodili ve střelbě a v zápase – dva z puritánských kazatelů Nové Anglie byli známí amatérští zápasníci. Měli rádi hudbu, hráli na kytary, trubky, housle, bubny a další nástroje. Bylo mnoho co dělat. Rodinné uctívání byla jedna část – i když ta nejdůležitější – náročného každodenního programu.

Puritáni se soustředili na stručné vyučování a niterné modlitby. Samuel Lee napsal, že bychom se při každém rodinném vyučování měli vyvarovat, abychom děti nudili přílišným mluvením. Dlouhé uctívání přetíží jejich malícké mysli. Nejlepší je udržet pozornost dětí přirovnáváním duchovních skutečností ke květinám, řečkám a obilným polím, zpívajícím ptákům, slunci, duze atd.

T. Ch.: Puritáni považovali rodinné uctívání za povinnost. Kontrolovali puritánští kazatelé, jestli otcové vykonávají svou povinnost? Jak pomáhali rodinám, aby to dělaly správně?

J. B.: Puritáni brali tuto povinnost velmi vážně. Například v roce 1647 General Assembly of the Church of Scotland (Valné shromáždění Skotské církve) přijalo Westminsterské vyznání víry. Tři dny předtím přijali Directory

for Family Worship (Pravidla rodinného uctívání) a požadovali, aby vedoucí starší a kazatelé kázali hlavy domácností, které zanedbávaly rodinné uctívání. V jiné větvi puritánství se v roce 1677 kongregační církve v Dorchesteru, Massachusetts, smluvily, že budou „udržovat rodinné uctívání“ ve svých rodinách a přitom „vzdělávat, vyučovat a poskytovat znalosti svým dětem a domácnostem, aby se držely cest Páně“.

Puritánští kazatelé pomáhali rodinám za prvé kázáním na toto téma, za druhé psaním knih o rodinném uctívání a náboženských knih užitečných pro rodinné uctívání, za třetí psali jednoduché katechismy nebo doporučovali oficiální katechismus a za čtvrté navštěvovali každou rodinu ze sboru a vyučovali děti katechismus. Rodiče často zvali kazatele na jídlo, aby pak také vedl rodinnou bohoslužbu. Návštěvy kazatele pomáhaly rodičům držet se své zodpovědnosti, protože se hned ukázalo, jaká je úroveň znalostí jejich dětí, a zároveň se přitom dozvídali, jak by mělo rodinné uctívání vypadat.

T. Ch.: Víím, že je těžké popsat, co bylo běžné, ale možná byste nám mohli povědět, jak asi vypadala rodinná bohoslužba v běžné puritánské rodině. Jak dlouhou dobu trávili při rodinné bohoslužbě a co všechno dělali?

J. B.: Puritáni se neradi drželi přesných pravidel pro uctívání jakéhokoli druhu, ale drželi se jistých zásad. Povzbuzovali křesťanské rodiče, aby každodenně (1) četli s rodinou Písmo, (2) vedli děti k porozumění katechismu

a učení se ho z paměti, (3) pro poučení diskutovali o biblických pravdách, takže každý člen rodiny mohl klást otázky a podělit se o své myšlenky, (4) modlili se společně, což zahrnovalo vyznávání Boha jako Pána a zaopatřovatele jejich rodiny, vyznávání hříchů, vděčnost za požehnání, předkládání proseb za potřeby a těžkosti rodiny a přimlouvání za přátele a národ a (5) zpívali žalmy Pánu Bohu.

Je těžké, ne-li nemožné, smysluplně určit, jak dlouho trvala rodinná bohoslužba v puritánské rodině. Bezpochyby se to u různých rodin lišilo především v závislosti na věku dětí. Osobně doporučuji pět až deset minut ráno a patnáct až dvacet minut večer.

T. Ch.: Říkáte: „Musíme být ostražiti a nesmíme dovolit, aby se do našich domovů vetřely špatné vlivy.“ Jaké špatné vlivy do našich domovů vpouštíme, které by puritáni odmítli?

J. B.: Puritáni by se pravděpodobně více zajímali o obsah než o mediální technologii. Dnešní typický domov má dveře do široka otevřené pro vetřelce různého druhu, kteří přicházejí, aby ukradli a zničili poklady duše. Křesťané musí uplatňovat veliké rozpoznání, aby střežili své domovy proti:

(1) Bezzákonnosti. Jedno nedávno natočené video vydělalo na prodejích miliardu dolarů ve třech dnech od vydání. Zjevně získalo širokou popularitu. Problém je, že hra se zaobírá krádežemi! Také např. kolik populárních písní propaguje smilstvo a cizoložství? Porušování Božího zákona je velice

závažná věc. Považujete za zábavu věci, které Pán Bůh nenávidí?

(2) Světskost. Může jít o otevřené odmítnutí Boha, extrémně nemorální život nebo do očí bijící soulad s populární kulturou. Může ale jít o něco mnohem jemnějšího. Světskost je jakákoli láska, která není vedena láskou k Bohu. Patří sem touha těšit více lidí než Boha, snaha o dosažení fyzického blahobytu na úkor blahobytu duchovního, stavění dočasných cílů nad věčnou slávou, život zacílený na pokroky vpřed, ne vzhůru nebo chození v pýše, ne v pokoře. Zkrátka je to porušená lidská přirozenost bez Boha. Někteří lidé tohoto světa jsou vedeni tím, co puritáni nazývali „světská trojice“: touha po požitcích, zisku a pozici. Puritáni by řekli, že o každé činnosti bychom si měli položit následující otázku: Pomáhá mé rodině více milovat Krista, více nenávidět hřích a více usilovat o chození po Králově cestě svatosti?

(3) Lehkost. Život má hezké chvíle, kdy všichni propukáme v smích, ale lehkost (nebo lehkomyšlnost) používá humor a zábavu, aby vypudila těžké skutečnosti z naší mysli. Žijeme v kultuře, která se snaží obrátit život v zábavní park. Tragédie tkví v tom, že nás odvrací od vše zaplavující radosti, kterou Pán Bůh dává skrze pokojné rozvažování nad pravdou evangelia. Vedete členy své rodiny, aby naplňovali svou mysl rozptýlením nebo nadějí v Kristu?

Puritáni by se dnešních křesťanů zeptali – ne kvůli zákonictví, ale protože by žárlivě střežili pohodu duší lidí

v naší rodině: Co do našich domovů přinášíme skrze hudbu, kterou posloucháme, vtipy a příběhy, které vyprávíme, knihy a časopisy, které čteme, obrazy, které si věšíme na zeď, nebo co přijímáme z televizní obrazovky a hry nebo sporty, které hrajeme nebo sledujeme? Přečtěte si Filipským 4,8 a udělejte si vlastní inventuru:

Konečně, bratří, přemýšlejte o všem, co je pravdivé, čestné, spravedlivé, čisté, cokoli je hodné lásky, co má dobrou pověst, co se považuje za ctnost a co sklízí pochvalu.

z www.challies.com

BIBLICKÁ TEOLOGIE A SPOLEČNÉ UCTÍVÁNÍ

Bobby Jamieson

Co přesně děláme, když se shromažďujeme v církvích k bohoslužbám? A jak víme, co máme při těchto pravidelných setkáních každý týden dělat?

Když evangelikální křesťané hledají vedení v uvedených otázkách, přirozeně se obrací k Písmu. Do kterých částí Písma se však máme dívat? Ve Starém zákoně najdeme mnoho textů o uctívání – o modlitbě, obětech, zpívání a hudebních nástrojích a o mnoha dalších věcech. Lze však všechny uvedené materiál aplikovat na novozákonní shromáždění věřících?

Abychom mohli odpovědět na vznesenou otázku, budeme potřebovat biblickou teologii uctívání. Biblická teologie je disciplína, která nám pomáhá sledovat jak jednotu, tak rozmanitost, jak plynulost, tak nespojitost v rozsáhlém příběhu Písma.

V tomto článku hodlám načrtnout, možná až příliš stručně, biblickou teologii společného uctívání: 1. společné uctívání ve Starém zákoně, 2. naplnění v Kristu, 3. společné uctívání v Novém zákoně, 4. čtení celé Bible při společném uctívání.

1. Společné uctívání ve Starém zákoně

Od doby, kdy byli lidé po pádu v Genesis 3 vypovězeni z Boží přítomnosti, pracoval Pán Bůh na tom, aby je přitáhl zpátky k sobě. Takže když Izrael trpěl v zajetí v Egyptě, nezachránil je Pán Bůh, jen aby získali svobodu od útlatku, ale aby ho uctívali v jeho přítomnosti (Ex 3,12.17). Bůh vyvedl svůj lid z Egypta a přivedl je na místo svého přebývání (Ex 15,13.17).

Kde se nachází ono místo? Za prvé je to svatostánek, propracovaný stan, ve kterém kněží přinášeli oběti za hříchy a nečistotu lidu. V Exodu 29,44–46 čteme:

*Posvětim stan setkávání a oltář; také Aro-
na a jeho syny posvětim, aby mi sloužili ja-
ko kněží. Budu přebývat uprostřed Izraelců
a budu jejich Bohem. Poznají, že já jsem Hos-
podin, jejich Bůh, že já jsem je vyvedl z egypt-
ské země, abych přebýval uprostřed nich. Já
jsem Hospodin, jejich Bůh.*

Cílem exodu bylo, aby Bůh přebýval uprostřed svého lidu, a on to činí prostřednictvím svatého místa (svatostánku) a lidí (kněží), které pro tento účel ustanovil.

Když Hospodin vyvedl Izrael z Egypta, přijal jej za svůj lid. A aby potvrdil svůj nový vztah k Izraeli, uzavřel s nimi smlouvu, která se často nazývá „mojžíšovská smlouva“. V Exodu 19 připomíná Hospodin lidem, co pro ně udělal, když je vykoupil z Egypta, a následně jim slibuje, že když budou dodržovat podmínky smlouvy, stanou se jeho zvláštním vlastnictvím (Ex 19,1–6).

Svou smlouvu s lidmi potvrdil Hospodin v Exodu 24, přičemž všechny zákony v Exodu, Levitiku, Numeri a Deuteronomiu upřesňují podmínky této smlouvy. Všechny v nich uvedené detaily upřesňují, jak mají Boží lidé žít s Bohem a mezi sebou navzájem v rámci této konkrétní smlouvy, kterou s nimi Pán Bůh uzavřel.

Do podrobností popsané oběti a způsoby očišťování uvedené v Levitiku jsou vlastně prostředky nutné pro obnovení porušeného smluvního vztahu.

Všem Izraelcům bylo přikázáno, aby se několikrát do roka shromáždili před

Hospodinem u svatostánku ke slavnosti hodu beránka, ke slavnosti stánků atd. (Lv 23). Kromě popsaných slavností měly být kněžími obětovány pravidelné oběti. Jednotliví Izraelité přicházeli ke stánku (později do chrámu), jen když potřebovali obětovat za

konkrétní hřích nebo nečistotu.

Jinými slovy bylo pro společné uctívání Izraele určeno několik zvláštních příležitostí několikrát do roka. Uctívání, rozumějme výhradní oddanost Hospodinu, byli Izraelci povoláni praktikovat nepřetržitě (Dt 6,13–15). Ale ve smyslu důvěrného přístupu do Boží přítomnosti bylo uctívání omezeno na určené lidi, místa a doby. Bůh přebýval uprostřed svého lidu, ano, ale jeho přítomnost byla omezena na svatostánek a byla střežena kněžími.

2. Naplnění v Kristu

Bodem obratu v příběhu Písma je vtělení Boha Syna, našeho Pána Ježíše Krista. V něm jsou naplněna všechna Boží zaslíbení (2K 1,20). Všechny starozákonní předobrazy – příkazy týkající se kněžství, chrámu a krále, události exodu, exilu a návratu – nacházejí naplnění v něm. Abychom tedy porozuměli teologii uctívání celé Bible, musíme pochopit, jak Ježíš naplňuje a proměňuje uctívání zakotvené v mojžíšovské smlouvě.

Svatostánek a později chrám byl místem, kde Bůh zjevoval svou přítomnost uprostřed svého lidu. Ježíš naplňuje, a proto nahrazuje starozákonní ustanovení. Jan nám říká, že Slovo se stalo tělem a – doslova – svatostánkem mezi námi (J 2,20). Ježíš slíbil: „Zbořte tento chrám a ve třech dnech jej postavím.“ Jinými slovy Ježíšovo tělo je nyní tím chrámem, místem, kde se Bůh setkává se svým lidem, zjevuje svou přítomnost a jedná s jejich

hříchem (J 2,21–22). Proto může Ježíš tvrdit, že přichází hodina, kdy ti, kdo Boha opravdově ctí, nebudou ho již muset uctívat v Jeruzalémě, ale budou ho uctívat v Duchu a v pravdě (J 4,21–24).

Ježíš naplňuje a nahrazuje pozemský jeruzalémský chrám. On je nyní oním „místem“, kde opravdoví uctívači ctí Boha.

Ježíš naplňuje a nahrazuje celý obětní systém spojený s mojžíšovskou smlouvou a jejím svatostánkem a později chrámem. V listu Židům čteme, že na rozdíl od kněží, kteří přinášeli každodenní oběti, usmířil Ježíš hříchy lidí „jednou provždy, když obětoval sebe sama“ (Žd 7,27). Jediná Ježíšova oběť neočišťuje pouze tělo, jak to činily starozákonní oběti, ale očišťuje naše svědomí a zcela nás vnitřně obnovuje (Žd 9,13–14). Protože Ježíš jedinou obětí přivedl své lidi k dokonalosti, už není třeba obětovat býky a kozly (Žd 10,1–4.10.11–18).

Ježíš naplňuje a nahrazuje oběti ustanovené v Levitiku. Jeho krev zajišťuje naše vykoupení (Žd 9,12).

A podobně bych mohl pokračovat dál. Důležité je, že Ježíšovo spasitelné dílo zahajuje radikální posun ve vztahu mezi Bohem a lidmi. Nová smlouva, kterou uvádí Ježíš, činí starou smlouvu – uzavřenou Bohem skrze Mojžíše na Sínaji – zastaralou (Žd 8,6–7.13). Boží lidé mají odpuštěné hříchy skrze víru v Ježíšovu oběť. Dále Boží lidé zakoušejí jeho milostivou přítomnost skrze víru v Krista a přebývání Ducha.

Navíc mají všichni Boží lidé, nejen malý počet kněží, důvěrný přístup k Bohu (Žd 4,16; 10,19–22).

3. Společné uctívání v Novém zákoně

Jaký to má význam pro společné uctívání v novozákonní době? První věc, které si musíme všimnout, je, že starozákonní termíny (slova, výrazy) pro uctívání jsou nyní vztaženy k celému životu věřících. V Římanům 12,1 Pavel píše:

Vybízím vás, bratři, pro Boží milosrdenství, abyste sami sebe přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou oběť; to ať je vaše pravá bohoslužba.

Nepřinášíme oběti zvířecí, přinášíme však sami sebe. Celý život křesťana je skutkem obětavé služby Bohu.

Nebo uvažujme nad Židům 13,15:

Přinášejme tedy skrze Ježíše stále oběť chvály Bohu; naše rty nechtě vyznávají jeho jméno.

Chvála je naší obětí a my ji přinášíme bez ustání, nejen v průběhu jedné hodiny v neděli. K ovoci rtů, které vyznávají Boží jméno, náleží nejen písňe chvály, ale ještě mnohem víc: smělé zvěstování evangelia na veřejnosti, zvěstování pravdy a lásky dalším lidem, přinášení každého slova, které vyjde z našich úst, pod Ježíšovu vládu.

To znamená, že „uctívání“ není něčím, co děláme hlavně v neděli ve sboru. Naopak uctívání by mělo zaplavit celý náš život. Pro křesťana není uctívání omezeno na posvátná místa a určené časy – vždyť jsme skrze víru spojeni s Kristem, který je Boží chrám,

a v našem nitru přebývá Duch svatý, který z nás, jak z jednotlivců, tak z celku, činí Boží chrám (1K 3,16–17; 6,19; Ef 2,22).

Co tedy charakterizuje společné uctívání v Novém zákoně? Čtení a vyučování Písma (1Tm 4,13), zpěv žalmů, chvalozpěvů a duchovních písní (Ef 5,19; Ko 3,16), modlitby (1Tm 2,1–2.8), slavení večeře Páně a křtu (1K 11,17–34; Mt 28,19), vzájemné povzbuzování v lásce a dobrých skutcích (Žd 10,24–25).

Jednou z nejpozoruhodnějších charakteristik společného uctívání v Novém zákoně je neustálý důraz na budování celého těla. Pavel píše:

Nechť ve vás přebývá slovo Kristovo v celém svém bohatství: se vši moudrostí se navzájem učte a napomínejte a s vděčností v srdci oslavujte Boha žalmi, chválami a zpěvem, jak vám dává Duch. (Ko 3,16)

Vyučujeme a napomínáme se vzájemně, když zpíváme Pánu. Když chválíme Boha, budujeme se navzájem. Pavel jde tak daleko, až tvrdí, že ve společném shromáždění by se mělo všechno dělat s ohledem na budování Kristova těla (1K 14,26).

Každotýdenní shromáždění není jedinečné tím, že jde o čas uctívání, ale že je to čas, kdy se vzájemně budujeme během společného uctívání Pána Boha.

Protože Kristus přinesl novou smlouvu, společné uctívání v novozákonní době má zcela odlišnou strukturu než společné uctívání pod starou smlouvou. Místo několika příležitostí v roce

se společné uctívání odehrává každý týden. Místo setkání v jeruzalémském chrámu se věřící setkávají v místních sborech, ať už žijí kdekoli. Místo aby byla Boží přítomnost omezena na velesvatyni a střežena kněžími, nyní přebývá Bůh ve všech svých lidech prostřednictvím svého Ducha a Kristus je přítomen uprostřed svého lidu kdykoli se lid sejde (Mt 18,20). Místo přinášení komplikovaných obětí a darů se křesťané setkávají, aby naslouchali Slovu, kázali Slovo, modlili se Slovo, zpívali Slovo a rozpoznávali Slovo při svátostech. A to vše má za účel budování těla v lásce, abychom všichni dosáhli dospělosti v Kristu (Ef 4,11–16).

4. Porozumění celé Bibli pro účel společného uctívání

Jak tedy hledat v Písmu, co bychom měli dělat při společném uctívání?

Především považuji za důležité, abychom si uvědomili, že Písmo nás skutečně učí, co máme dělat při pravidelných shromážděních církve. Pamatujte, že ačkoli je celý náš život uctíváním, každotýdenní shromáždění církve zaujímá zvláštní místo v životě křesťana. Po všech křesťanech se požaduje, aby se scházeli ve sboru (Žd 10,24–25). Přítomnost ve shromáždění není pro křesťana otázka volby. Znamená to, že se skutečně všechno, co dělá církev při uctívání, stává pro její členy požadovaným jednáním. A Pavel vyzývá křesťany, aby nedovolili, aby jejich svědomí byla vnučována jakákoli lidmi vykonstruovaná

pravidla nebo způsoby uctívání (Ko 2,16–23).

Domnívám se, že uvedená biblická pravidla lze zahrnout do „regulativního principu“ uctívání uplatňovaného v historii. Znamená to, že církve musí do svého společného uctívání zahrnout jen ty úkony, které jsou výslovně předepsané v Písmu, ať už přímým příkazem, nebo normativním příkladem. Dělat cokoli dalšího znamená ohrožování křesťanské svobody. Církve by tedy měly hledat v Písmu, co říká o společném uctívání, a měly by dělat jen to, co nám Písmo říká.

Vyvstává ale otázka, co přesně po nás Písmo vyžaduje. Neboli jak poznáme, které biblické oddíly týkající se uctívání jsou normativní a závazné? V plnosti odpovědět na danou otázku by zabralo celou knihu, zde nabídnou jen nejstručnější náčrty.

Je třeba jistých dovedností, abychom si uměli utřídit biblické učení o uctívání, protože Písmo pro nás nikde nezaznamenává např. celkový normativní „řád při bohoslužbě“, který bychom měli praktikovat. V Novém zákoně jsou však jisté příkazy, které se dost jasně týkají všech církví. Jelikož církvím v Efezu i Kolosech bylo přikázáno, aby zpívaly (Ef 5,18–19; Ko 3,16), a o korintské církvi čteme, že zpívá (1K 14,26), můžeme učinit závěr, že by všechny církve měly zpívat. Jelikož Pavel ve svém dopise napsaném jako návod, jak se má církev chovat, přikázal Timoteovi, aby četl a kázal Slovo, můžeme učinit závěr,

že čtení a kázání Písma je Boží vůle nejen pro jednu církev, ale pro každou z nich.

Na druhou stranu některé příkazy jako, „pozdravte jedni druhé svatým políbením“ (Ř 16,16), pravděpodobně vyjadřují obecné pravidlo (přivítejte jeden druhého s křesťanskou láskou), které možná nemusí být stejné v každé kultuře.

Dále mohou mít některé příkazy vyplývající z jistého kontextu širší uplatnění. Např. když Pavel vybízí korintské, aby první den týdne dali na stranu peníze. Příkaz platil pro konkrétní sbírku pro svaté v Jeruzalémě, ale všem církvím je přikázáno finančně podporovat své učitele (Ga 6,6). Dávání tedy může mít své místo ve společném uctívání.

Zatím jsme pracovali jen s Novým zákonem. Ale co Starý zákon? Ten přece obsahuje mnoho příkazů ohledně uctívání:

Chvalte ho zvukem polnice, chvalte ho harfou a citarou, chvalte ho bubnem a tancem, chvalte ho strunami a flétnou, chvalte ho zvučnými cimbály, chvalte ho cimbály dunivými! (Ž 150,3–5)

Znamená to, že abychom jednali biblicky, musí naše bohoslužba zahrnovat polnici, citaru a harfu, bubny, tanec, strunné nástroje, flétnu a cimbály? Předpokládám, že ne.

Pamatujme, že Žalmy jsou vyjádřením uctívání pod mojžíšovskou smlouvou, na kterou někteří novozákonní pisatelé odkazují jako na „starou smlouvu“ (Žd 8,6–13). Když tedy

přišla nová smlouva, zaslíbená v Jeremjášovi 31,31, je stará smlouva zastaralá. Už nejsme pod Mojžíšovým zákonem (Ř 7,1–6; Ga 3,23–26). Proto ani způsoby uctívání svázané s Mojžíšovou dobou pro nás nejsou závazné. V chrámu sloužili kněží, z nichž se někteří specializovali na liturgickou hudbu (1Pa 9,33). Jsou to popravdě ti jediní, které vidíme hrát na nástroje popsané v Žalmu 150 (2Pa 5,12–13; 9,11). Žalm 150 tedy nedává šablonu pro křesťanské uctívání, naopak odvolává se na zvláštní formu uctívání pod starou smlouvou, spojenou s chrámem a levitikálním kněžstvím.

Nevyvolává to otázku, jaké hudební nástroje by mohly být vhodným doprovodem společného církevního zpěvu. Znamená to však, že prosté odvolávání na starozákonní příklad bohoslužby nefunguje. Zrovna tak nemůže odvolávání na starozákonní příklad ustanovit zvířecí oběti. Na tomto místě se tradice mnoha křesťanů nedrží biblické teologie uctívání, protože se odvolává na různé starozákonní příklady, jako kdyby se jisté rysy levitikálního kněžství a chrámové bohoslužby přenášely do doby nové smlouvy.

Jistěže mnohé ze Starého zákona ovlivňuje způsob našeho uctívání. Žalmy nás učí, abychom uctívali s úctou a bázní, s potěšením a úžasem, s vděčností a radostí. Ale Starý zákon nepředepisuje ani jednotlivé prvky, ani formy uctívání církvím pod novou smlouvou.

V tomto smyslu přináší Nový zákon nové uspořádání pro Boží novosmluvní lid, přesně tak jako Starý zákon poskytoval uspořádání pro Boží lid žijící pod starou smlouvou. Bůh má jediný plán spasení a jeden lid, který spasí, ale vztah mezi Bohem a jeho lidem se po Kristově příchodu a ustanovení nové smlouvy radikálně změnil.

Proto potřebujeme využít všechny nástroje biblické teologie – srovnávání smluv, vyznačování spojitostí mezi typy a antitypy, vyhledávání slibů a jejich naplnění, vymezování kontinuit a diskontinuit – abychom dospěli k teologii společného uctívání. Jakožto Kristovi novosmluvní lidé naplnění zaslíbeným Duchem svatým uctíváme v Duchu a v pravdě v souladu s pravidly, která ustanovil v Písmu sám Bůh.

z www.9marks.org

UŽITEČNÉ MOŽNOSTI VYUŽITÍ AI PRO KŘESŤANA

Marián Možucha

Důležité slovo na úvod

„Co může být na umělé inteligenci dobrého?” Tahle otázka mi připomíná situaci z Janova evangelia (J 1,46), kde se Natanael ptá: „Z Nazareta? Co oddamtud může vzejít dobrého?” A Filip odpovídá: „Pojď a přesvědč se!”

V názoru na AI se neřadím se ani mezi optimisty, ani mezi pesimisty. Považuji se spíše za „AI realistu“.

To znamená, že nejsem ochoten slepě přijímat všechno, co se o umělé inteligenci říká, ale také ji apriorně neodsuzuji. Místo toho si věci ověřuji, což je postoj, ke kterému mě vede i Písmo:

Židé v Beroji byli přístupnější než v Tesalonice: přijali evangelium s velkou dychtivostí a každý den zkoumali v Písmu, zdali je to tak, jak zvěstuje Pavel. (Sk 17,11)

AI v duchovní oblasti – otázky k zamyšlení

Umělá inteligence přináší smíšené ovoce – něco užitečného, ale také mnoho problematického. Může křesťan takové „ovoce“ vůbec přijmout? A jak vlastně rozlišit, co je duchovně zdravé a co už ne? Nabízí se několik dalších otázek, které si stojí za to položit a v soukromí i zodpovědět:

- **Lze duchovně rozlišit působení AI?** Může být umělá inteligence jen nástrojem nebo má vliv i na způsob, jakým vnímáme víru?
- **Kolik AI produktů je skutečně přínosných?** A kolik z nich je spíše škodlivých nebo zavádějících?
- **Jak přistupovat ke křesťanům, kteří AI propagují jako užitečný nástroj – s dodatkem „pokud se dává pozor“?** Znamená to, že riziko je přijatelné?
- **Zůstane AI „dobrá“, pokud ji budeme „krmit“ pouze kvalitním,**

biblicky založeným obsahem?

Nebo se i tak skrývají rizika v jejím samotném fungování?

Na tyto a podobné otázky je důležité si odpovědět. Nejen kvůli zdравému úsudku, ale abychom jako křesťané nezůstali jen v rozpacích nebo naivní důvěře.

Je třeba si přiznat, že jasně a duchovně jednoznačně užitečné využití AI pro křesťanský život není časté. Přesto se na to pojďme podívat podrobněji a otevřeně – s rozvahou, ale i vírou, že nás Duch svatý může vést i v nových otázkách dnešní doby.

Studium Bible

V oblasti hledání biblických veršů nebo jejich srovnávání může být AI užitečným nástrojem – například jako pokročilá (a inteligentní) konkordance. Díky přístupu k množství překladů Písma, výkladům, komentářům a textům známých biblických učitelů a teologů dokáže AI pomoci najít verše i tehdy, když uživatel nezná přesné znění v Bibli a pamatuje si jenom oblast. AI umí pracovat s významem a kontextem dotazu, což může být velmi praktické. Dokáže je také – s jistými omezeními – vyložit. Je však nutná opatrnost. AI se může mýlit – a to nejen v detailech. Občas odkáže na verše, které ve skutečnosti neexistují, nebo nesprávně interpretuje jejich biblický význam.

Je důležité si uvědomit, že AI není teolog. Není schopna hlubších duchovních rozborů a občas

v odpovědích míchá pravdu s učením, které je z pohledu biblické víry zavádějící – například mormonské nebo jehovistické výklady. Někdy si dokonce informace zcela vymýšlí, přestože její odpovědi působí věrohodně.

Z toho důvodu platí zásadní doporučení: vždy ověřujte. AI může být pomocníkem při hledání, ale ne autoritou při výkladu. Studium Písma by mělo zůstat záležitostí vedenou Duchem svatým, zakotvenou v pravdě Božího slova, ne pouze v rychlosti a přesvědčivosti algoritmu.

Překlad textu do srozumitelnější formy

AI umí zjednodušit obtížné teologické texty tak, aby byly srozumitelné pro současné čtenáře nebo je prezentuje, jako by je vykládal známý kazatel nebo učitel Bible – s využitím jeho slovní zásoby. Může také přetvořit staré texty psané v historické češtině nebo slovenštině do moderního jazyka. Je však důležité si uvědomit, že takové převody nemusí vždy přesně odpovídat originálu.

AI je rovněž užitečná pro běžné překlady mezi jazyky – například z angličtiny, němčiny a podobně. AI může dokonce přeložit texty tak, aby byly srozumitelné pro děti, nebo přetlumočit biblická podobenství do kontextu, který je blíže současným čtenářům – například formou podobenství ze současnosti. Ale i tady je nutné prověřovat.

AI jako nástroj komunikace v sboru

Umělá inteligence může pomoci při tvorbě obsahu (texty, grafika, videa) pro křesťany. Například dokáže vytvořit popisky k fotografiím z církevních akcí a graficky je upravit do úhlednější formy. Dokáže vygenerovat oznámení o plánovaných aktivitách, jako je jarní úklid, nebo zajímavé články o nedávných nebo plánovaných sborových událostech. Je užitečná jak pro e-mailovou, tak pro sociální komunikaci.

Kromě toho může AI navrhnout nové biblické deskové hry, kvízy nebo společenské hry, které mohou obohatit společenské a vzdělávací aktivity ve sboru. Může také do jisté míry vygenerovat užitečné nápady a náměty na přemýšlení.

Pomocí grafických návrhů se mnozí snaží využívat AI při aktivitách na webech nebo na sociálních sítích, kde může přitahovat nové zájemce nebo nevěřící. I když tyto návrhy nejsou zárukou úspěchu, mohou přilákat pozornost.

V tzv. digitálních evangelizacích se některé sbory snaží využít AI chatboty, aby konverzovali s hledajícími a zájemci. Tyto chatboty však vzbuzují mnoho otázek, jak ze strany věřících, tak i nevěřících a hledajících. Na základě mnohaletých zkušeností **důrazně nedoporučuji** podobné použití. AI chatboty jsou často terčem posměchů, šikanování, hackerských útoků, zneužití a podobně. Můžou zároveň poskytovat zavádějící informace,

kteří poškodí dobré jméno sboru nebo křesťanské organizace.

Přepis, sumarizace a „recenze“ duchovního obsahu (texty, audio, video)

Mladší a střední generace má čím dál menší trpělivost s dlouhými texty. AI může pomoci tuto bariéru překonat. Někteří už dnes využívají AI k přepisu a zkrácení kázání – například z YouTube nebo živých přenosů. Otázkou však zůstává, zda tento konzumní přístup nepovede k ještě většímu nezájmu o osobní čtení a hlubší duchovní přemýšlení.

Z praxe víme, že i jednoduché shrnutí skrze AI často obsahuje faktické chyby. U duchovního obsahu je riziko ještě vyšší – může se ztratit kontext nebo klíčové myšlenky. Hluboké věci pak mohou znít jako prázdné fráze. Navíc tento přístup může podporovat duchovní pohodlnost a lenost.

Rozpoznání falešného učení

Existují AI aplikace určené k boji s dezinformacemi – v politice, médiích nebo bezpečnosti. Zatím ale není známa žádná, která by se věnovala rozpoznání a vyvracení falešného učení v duchovní oblasti. Přesto i běžné AI nástroje mohou někdy pomoci odhalit nepravdivá tvrzení. Riziko ale spočívá v tom, že za určitých okolností může AI tato učení i nevědomky podporovat.

Je důležité si uvědomit, že AI sama nerozlišuje pravdu od lži. Pracuje

s daty, která má, bez morálního nebo duchovního rozlišování. Pokud je vedená „šikovně“, může se přiklonit k téměř jakémukoliv názoru, navzdory etickým pravidlům vývojářů.

Pastorace a biblické poradenství

Používání AI v biblickém poradenství roste. Mnozí lidé hledají odpovědi právě skrze AI – anonymně, bez hanby. Někteří dokonce nachází uspokojení v tom, že s nimi AI jménem „AI biblický poradce“, nebo dokonce „Ježíš Kristus“ komunikuje. A to textově, hlasově nebo i jako avatar (animovaná postava, která se nám může podobat) či hologram, jak ukazuje případ ze švýcarského Lucernu.

Avšak pastorační vztah nelze nahradit technologií. Lidé potřebují osobní kontakt, modlitbu a vedení Duchem svatým. AI vytváří pouze iluzi blízkosti.

V této oblasti je AI jenom zdánlivě užitečná. Asi jako když použijete do takovéto služby „dobrého člověka“, který si dobře nastudoval psychologii i teologii a má zkušenosti z práce s lidmi. Nemá však to základní, nemá Ducha Božího.

Příprava na duchovní službu (kázání, vyučování)

Používání AI při přípravě kázání – zejména generování celého kázání na základě dotazu od uživatele – je kontroverzní téma. V této oblasti má AI omezené využití. Podle Pavlova

srovnání z 1Tm 4,8a: „Cvičení těla je **užitečné pro málo věcí.**“ Duchovní prospěch totiž přichází odjinud.

AI může být inspirací. Ale může AI nahradit Ducha svatého? Být naším rádcem, učitelem? Pomůže, abychom zůstali věrní Písmu? Odpověď je, téměř jistě ne. Zkušenosti ukazují, že cca 10 % AI kázání obsahuje teologické omyly. AI totiž často „halucinuje“, doplňuje si nebo překrucuje fakta. Podobá se zdatnému řečníkovi, který Boha nezná, ale umí zapůsobit svými teoretickými vědomostmi z Bible.

Proč o těchto posledních dvou oblastech mluvím v článku o užitečných možnostech AI? Aby nevznikl dojem, že toto téma ignoruji. Je třeba o něm mluvit – rozvážně, kriticky a s důrazem na věrnost Božímu slovu. Pokud je pro křesťana AI „první a poslední“, stává se autoritou, tedy modlou, a ne užitečným pomocníkem.

Dobré rady ohledně AI

- Nesvěřuj AI **žádné** rozhodnutí, a už vůbec ne ohledně morálky nebo víry – to patří Duchu svatému a Božímu slovu.
- AI **nenahradí** poctivé studium, modlitební zápas, přímluvy, trpělivé naslouchání, pláč s trpícími... Je spíš jako Jóbovi přátelé, kteří všechno věděli, ale **neměli pravé poznání Boha.**

Když Hospodin k Jóbovi domluvil tato slova, řekl Elífazovi Témanskému: „Můj hněv plane proti tobě a oběma tvým přátelům, protože

jste o mně nemluvili náležitě jako můj služebník Jób.“ (Jb 42,7)

Shrnutí

Umělá inteligence může křesťanovi pomoci především v jednoduchých, mechanických a povrchních úkonech. Šetří čas a energii, podobně jako by pomáhal nezkušený nováček – šikovný v technických věcech, ale bez duchovní zralosti. Ta přichází jen skrze hluboký a proměňující vztah s živým Bohem.

AI sama o sobě nedokáže přiblížit člověka k Bohu Bible – živému Bohu, Pánu a Spasiteli. Nepomůže mu více milovat Krista, nést lepší ovoce a ani lépe odolávat hříchu. V tomto ohledu není AI duchovně užitečná. Informace, které AI poskytuje, mohou být na stejné úrovni jako znalosti, které má satan – pouhá znalost bez víry, pokory a vedení Duchem svatým.

Ve světě existují měřítka pro „bezpečné použití“ různých nástrojů. U hříchu však žádná bezpečná míra neexistuje. Znovuzrozený křesťan, který chce žít podle Písma a usiluje o posvěcený život, by měl přistupovat k AI opatrně, vždy s použitím biblických principů a s vědomím omezenosti lidské moudrosti v AI.

AI se nikdy nesmí stát autoritou nad člověkem. Pokud ji chce křesťan používat, musí být ochoten vše, co mu poskytne, ověřovat a konfrontovat s pravdou Písma. V důsledku toho není slibovaná úspora času a úsilí tak výrazná. Kdo toto ověřování nedělá,

riskuje, že se stane následovníkem klamu, polopравd a v krajním případě i bludného učení.

JOHN FLAVEL (1628–1691)

Nigel Faithfull

Bylo mi ctí, že jsem se v polovině šedesátých let načas stal součástí společenství Christian Union v Aberystwyth, UK. Vrcholným zážitkem, kromě kázání vynikajících kazatelů, pro mě vždycky bylo, když se na stole vystavovaly knihy.

Vždy jednou za rok přijímalo nakladatelství Banner of Truth objednávky na „poškozené“ knihy se slevou až na 40 procent z původní ceny. Slýchal jsem o puritánských autorech, ale 16svazkové dílo Johna Owena na mě působilo dost hrozivě, zatímco 6svazková řada od Johna Flavela za méně než 3 libry se mi zdála být mnohem stravitelnější.

Dílo

Krátce před svatbou jsem se pustil do čtení prvního svazku Flavelova díla *The fountain of life – a display of Christ in his essential and mediatorial glory* (*Zdroj života – představení Krista v jeho neodmyslitelné a zprostředkující slávě*) a námět této knihy mě zcela přemohl, takže jsem si tu knihu zabalil do kufru dokonce i na

svatební cestu.

Byli jsme ubytováni v malém hotelu v Ambleside, a když jsme v hale čekali na večeri, řekl jsem si, že si přečtu další kousek z Flavela. Do haly vešel jakýsi mladý muž a zamířil ke mně. „To je moc dobrá kniha,“ prohodil. Pak vyšlo najevo, že je kazatelem církve v Yorku, též na svatební cestě.

Další z dostupných Flavelových „hlavních chodů“ jsou např. knihy *A treatise of the soul of man* (*Pojednání o duši člověka*); *A practical treatise on fear* (*Praktické pojednání o strachu*); *The mystery of providence* (*Tajemství prozřetelnosti*) a *Preparation for suffering. Or the best work in the worst times* (*Příprava na utrpení neboli nejlepší dílo v nejhorších časech*).

Jakousi „přílohu“ či „salát“ by mohla představovat následující díla: *A narrative of some late and wonderful sea deliverances* (*Vyprávění o některých nedávných a divuplných vysvobozeních na moři*), *Navigation spiritualised* (*Zduchovnělá mořeplavba*), *Husbandry spiritualised* (*Zduchovnělá hospodářství*) a *The seamen's companion* (*Námořníkův druh*).

Flavel byl vzdělaný člověk, přesto dokázal svůj řečnický styl hravě přizpůsobit svým posluchačům, kterými byli z valné většiny námořníci a drobní zemědělci. Připomínal Spurgeona, který velmi rád používal nejrůznější alegorie a ilustrace převzaté z každodenního života. Jeho díla si cenili i Johnatan Edwards a George Whitefield, kteří ho stavěli na stejnou úroveň jako Johna Bunyana či Mathewa Henryho.

John Flavel (1628–1691) se narodil v Bromsgrove jako syn puritána Richarda Flavela. Jeho otec byl pronásledován a skončil ve vězení v Newgate, kde se nakazil morem a brzy nato v roce 1665 zemřel.

John byl střední postavy a po tělesné stránce ne příliš odolný, trpěl totiž mnoha neduhy. Na vlastní náklady a bez nároku na stipendium studoval na univerzitě v Oxfordu, kde se během studia projevoval jako velmi pilný student. V pouhých 22 letech byl povolán jako novic do Diptfordu v Devonu a brzy nato byl v říjnu roku 1650 vysvěcen na kněze presbyteriánským synodem v Salisbury.

Oženil se s Jane Randalovou, zbožnou ženou, která ovšem krátce po svatbě zemřela při porodu a stejně tak i jejich dítě. Po rok trvajícím zármutku se John Flavel oženil s Elizabeth Morrisovou a přestěhoval se spolu s ní do rušného přímořského městečka Dartmouth v devonském hrabství.

Služba

Flavelova kázání bývala jednoduchá, ale velmi srdečná a mezi posluchači docházelo k mnoha zjevným obrácením. Kdosi popsal účinek Flavelových kázání následovně: „Člověk by musel mít buď příliš měkký mozek, anebo příliš tvrdé srdce, aby mohl při Flavelově službě zůstat sedět naprosto nedotčen.“

Flavel pokračoval ve studiích a stal se odborníkem na tehdy aktuální teologické rozpory. Zaznamenával si

rovněž různá pozoruhodná tvrzení, která zaslechl v soukromých rozhovorech, a používal je pak v kázáních a psaných pojednáních.

Robert Murrey M'Cheyne vypráví o jednom americkém imigrantovi jménem Luke Short, který vzpomínal, jak když mu bylo patnáct, slyšel v Anglii Flavela kázat. Právě kázal na text: „Kdo nemiluje Pána, ať je proklet! Maranatha!“ Osmdesát pět let poté, kdy coby chlapec slyšel Flavelovo kázání o tom, jak je hrozné umírat pod Božím prokletím, se Luke Short ve věku 100 let pod vedením Ducha svatého obrátil, když se v myšlenkách vrátil k onomu kázání!

Jednou Flavel během jakési cesty rozjímal o nebi a byl najednou natolik přemožen nebeskou radostí, že doslova ztratil ze zřetele tento svět. Zprudka zarazil koně a pak spatřil smrt jako tu nejpřívětivější a nejlaskavější tvář, jakou kdy viděl, s výjimkou tváře Kristovy, který to způsobil.

Když dorazil do hostince, řekl mu pan hostinský: „Co se s vámi děje, pane? Vypadáte jako mrtvý muž.“ „Příteli,“ odvětil Flavel, „v životě jsem se necítil tak dobře jako nyní.“

Po letech Flavel přiznal, že díky této zkušenosti pochopil o nebi daleko víc než ze všech knih, které kdy četl, a ze všech kázání, která kdy na toto téma slyšel.

Flavel se též do paměti lidí zapísal svými pozoruhodnými veřejnými modlitbami, které vždy vycházely z hloubi srdce a byly doprovázeny

vášní a záplem. Málokdy přitom zopakoval jedno slovo dvakrát.

Pronásledování

Po schválení Zákona o jednotě (1662) byl Flavel vypuzen z místní církve, kde sloužil, a ztratil tak většinu finanční podpory. Když v roce 1665 vstoupil v platnost Zákon pěti mil (který posílal kazatele do vyhnanství za hranici pěti mil od jejich původní farnosti), dali Flavelovi jeho farníci své srdceryvné sbohem a on se přestěhoval do malé přímořské vísky Slapton.

Dál tam pokračoval ve službě, i když riskoval, že ho podle Zákona o tajném shromažďování (Conventicle Act, 1664) zatknou pro pořádání setkání více než pěti osob, které nejsou nijak spřízněny rodinnými vazbami. Při některých příležitostech kázal Flavel i z naprosto jedinečné kamenné kazatelny Salstone Rock nacházející se v zálivu Salcombe na ostrově, který je při přílivu úplně ponořen. V bezpečí tohoto útočiště místní společenství „setrvávalo ve svatém shromáždění, dokud je stoupající příliv nevyhnal do loděk“. Navzdory hrozícímu nebezpečí se Flavel příležitostně tajně vkradl do Dartmouthu, aby tam potěšil a povzbudil své stádo, ale prakticky všude na něho bez ustání číhali nepřátelé.

Jednou tajně kázal v lese tři míle od Exeteru, když tu jeho nepřátelé nečekaně udeřili. Mnozí z posluchačů byli zatčeni a dostali pokutu, ale Flavel utekl dál do lesa a pokračoval v zapo-

čatém kázání.

Když roku 1672 vydal Karel II. Stuart Deklaraci o náboženské shovívavosti, vrátil se Flavel zpět na svou farnost v Dartmouthu, kde sloužil každému, kdo byl ochoten slyšet evangelium. Ačkoli si o rok později parlament vynutil odvolání zmíněné deklarace, Flavel stále kázal, ať vhod, či nevhod.

Právě v té době zemřela Flavelova druhá manželka Elizabeth, která mu byla ve chvílích jeho slabostí velkou oporou. Věrný Pán Bůh se mu opět postaral o vhodnou ženu. Stala se jí Ann Downeová, dcera kazatele, která mu porodila dva syny. Ona sama žila už jen dalších 11 let.

Bouře

Pronásledování opět nabíralo na síle, a tak se v roce 1682 Flavel rozhodl nastoupit na loď a uprchnout do Londýna. Noc předtím se mu zdál sen, že se dostane do velkého nebezpečí, nebude však pro něj smrtelné.

Když se nacházeli asi pět mil od Portlandu, rozpoutala se uprostřed noci silná bouře. Když už všichni ztráceli veškerou naději na záchranu, shromáždil Flavel posádku a uspořádal v kajutě zvláštní modlitební setkání.

Mohutné vlny zmítaly lodí. Flavel se chytil dvou sloupů postele a žalostně prosil Boha o smilování za použití nejrůznějších argumentů. Ještě ani nedokončil svou modlitbu, když po schodech seběhl jeden ze členů posádky a křičel: „Záchrana! Bůh je Bohem, který slyší modlitbu! Před chvi-

ličkou začal vát příznivý západní vítr.“

Flavel se do Londýna nakonec dostal a věnoval se tam práci na Božím díle, která mu skýtala nemalé povzbuzení. Oženil se tam se svou čtvrtou manželkou, Dorothy, ovdovělou ženou šlechtického původu, dcerou jistého kazatele. Protože mu byli nepřátelé neustále v patách, navrátil se poté, co těsně unikl zhoubě, zpět do Dartmouthu, kde byl prakticky odsouzen k domácímu vězení. Přesto ho jeho stádo i nadále navštěvovalo, aby se jim dostalo zprostředkování milosti.

Když v roce 1687 vydal Karel II. Deklaraci pro svobodu svědomí, vyslovil Flavel přísahu, že bude-li mu dána svoboda, zhostí se s ještě větší horlivostí kázání evangelia. Následovala celá série jeho kázání na téma Zjevení 3,20: „Hle, stojím přede dveřmi a tluču“, která se dočkala i knižního vydání pod názvem *England's Duty (Povinnost Anglie)*. Zmíněná svoboda ke službě evangelia zaznamenala ještě větší podporu s příchodem Viléma Oranžského a s následující takzvanou Slavnou revolucí v roce 1688.

Úsilí na sklonku života

Namáhavá práce a nesčetné zkoušky doprovázely Flavela až do velmi zralého věku, přesto se nevzdával svých povinností. Své poslední kázání, které vycházelo z textu, „A proto ten, kdo si myslí, že stojí, ať si dá pozor, aby nepadl“ (1K 10,12), kázal v Ashburtonu 21. června 1691.

Poté předsedal setkání devonských

nekonformních kazatelů v Topshemu, tři míle od Exeteru, kde se společně dohodli na jednotě mezi nezávislými a presbyteriány. Flavel celé jednání uzavřel modlitbou a chválou, z níž číselo radostné nadšení ze svobody. Následně poslal záznam o tomto jednání jednomu z předních kazatelů v Londýně. Ještě téhož dne si ale všiml, že nemůže zvednout ruku k hlavě.

Brzy nato mu ochrnula celá polovina těla a Flavel zůstal upoután na lůžko. Když už věděl, že se blíží jeho konec, prohlásil: „Vím, že dobře pochodím.“ Zanedloho, dne 26. června, bez jediného zasténání skonal a vstoupil do přítomnosti svého Pána.

Zamysleme se na chvíli nad slovy, kterými Flavel uzavírá své jedinečné dílo *Zdroj života*: „A nyní, abychom to celé uzavřeli, chci přimět všechny ty, pro něž milovaný Syn Boží vyšel z požehnaného lůna Boha Otce, vzal na sebe lidské tělo, přemohl mocí své lásky vše, co ho zrazovalo a bránilo mu v cestě, položil svůj život jako výkupné za jejich duše, žil pro ně, zemřel, opět vstal a byl vzat do nebes, kde žije navěky a přimlouvá se za ně, aby žili cele pro Krista, tak jako Kristus žil i zemřel cele se jim vydávaje.“

www.evangelical-times.org

Od Johna Flavela si můžete přečíst zjednodušenou a zkrácenou verzi klasického díla *Boží jednání aneb Tajemství prozřetelnosti*. Vyšlo pod názvem *Dá-li Bůh*, vydala Poutníková četba, 2003.

KDE JE CÍRKEV?

Odpovídá Pavel Boro-
vanský

*Otázka ze Zimní konference
ZODu a PČ*

Co byste řekli člověku, který se sice hlásí ke Kristu, ale odmítá být součástí jakéhokoli sboru? Má manželku a dvě děti a „shromažďují se“ doma. Své jednání obhajuje slovy z Matouše 18,20, kde se dva nebo tři sejdou, tam je církev. Domnívá se, že on a manželka už jsou dva.

Chybný výklad Matouše 18,20

Pokoj a milost všem čtenářům. Ne-ní neobvyklé, že odpověď na některé otázky je jednodušší, než se na první pohled zdá. Platí to i v případě uvedené otázky. Stačí se podívat na samotný text, na který se dotýčná rodina odvolává.

Neboť kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich. (Mt 18,20)

Pán Ježíš neříká: „Kde se sejdou dva nebo tři v mém jménu, tam je církev.“ O čem skutečně mluví? Ukazuje se nám, jak je důležité číst Písmo v kontextu a s porozuměním. Jak je důležité se modlit, aby Duch svatý, autor Písma, otevíral Písmo každému z nás v milosti a v pravdě. Když se podíváme na bezprostřední kontext Matouše

18,20, porozumíme, o čem Pán Ježíš mluví.

*Opět vám pravím, shodnou-li se dva z vás na zemi v prosbě o jakoukoli věc, můj nebeský Otec jim to učiní. **Neboť kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich.** (Mt 18,19–20)*

Pán Ježíš mluví o společných prosbách a zaslíbení, které se k nim váže: kde jsou křesťané na modlitbách jednotní v pravdě, tam mohou s naprostou jistotou očekávat, že Otec Bůh jejich modlitby vyslyší. Širší kontext potom zasazuje dané zaslíbení do konkrétní problematiky hříchu mezi křesťany a církevní kázně.

*Když tvůj bratr zhřeší, jdi a pokárej ho mezi čtyřma očima; dá-li si říci, získal jsi svého bratra. Nedá-li si říci, přiber k sobě ještě jednoho nebo dva, aby ústy dvou nebo tří svědků byla potvrzena každá výpověď. Jestliže ani je neuposlechně, oznam to církvi; jestliže však neuposlechně ani církev, ať je ti jako pohan nebo celník. Amen, pravím vám, cokoli odmítnete na zemi, bude odmítnuto v nebi, a cokoli přijmete na zemi, bude přijato v nebi. Opět vám pravím, shodnou-li se dva z vás na zemi v prosbě o jakoukoli věc, můj nebeský Otec jim to učiní. **Neboť kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich.** (Mt 18,15–20)*

Text nemluví o tom, co je církev, ale jak má jednat církev v případě, kdy jeden z křesťanů hřeší proti druhému. Všimněte si, že pokud provinilec odmítne pokárání mezi čtyřma očima, má ten, kdo káral, přivést svědky. Pokud provinilec znovu odmítne pokárání, má předstoupit před církev

a vydat věc k rozhodnutí celé církvi. Jde o věc kázně mezi křesťany a text zaslubuje, že se k jednání v jednotě a v souladu s jeho slovem Bůh přiznává. Protože hříchy mezi křesťany a biblická kázeň jsou vážné věci, požaduje Pán Ježíš po svatých potvrzení hříšného jednání dvěma či třemi svědky. Toto opatření také zajišťuje, že biblické kázně nebude hříšně zneužito. Dva či tři svědci, jsou-li ve shodě v otázce hříchu a jeho kázně, se potom mohou spolehlivě držet zaslíbení Pána Ježíše o jeho přítomnosti. Jednoduše řečeno, Pán je v celé záležitosti s nimi!

Obhajovat z Matouše 18,20, že kde jsou dva nebo tři křesťané spolu, tam je automaticky církev, je špatný výklad Písma. Jde o nepochopení daného oddílu, vytržení z kontextu a překroučení pravdivého významu.

Definice církve podle Písma

V Novém zákoně je církev označována řeckým slovem *ekklésia*. Tento pojem znamená „ti, kdo jsou povoláni“. Ve starověku slovo označovalo skupinu občanů, kteří byli povoláni ke správě občanských záležitostí či k obraně společnosti. Později se začalo používat obecněji a také trochu nepřesně ve vztahu k jakémukoli shromáždění.

Když je slovo *ekklésia* v Novém zákoně použito ve významu pro církev, znamená vždy společenství lidí, kteří byli Bohem osvobozeni a povoláni z otroctví hříchu skrze víru v dílo Ježíše Krista.

Všem vám v Římě, kdo jste Bohem milová-

ni a povoláni ke svatosti: milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista. (Ř 1,7)

Byli předurčeni na minulou věčnost, ospravedlnění a povoláni v tomto životě a mají zaslíbení slávy v budoucím věku (Ř 8,30–39). Nebo:

Veleben buď Bůh a Otec Pána našeho Ježíše Krista, neboť nám ze svého velikého milosrdenství dal vzkříšením Ježíše Krista nově se narodit k živé naději. Dědictvím nehynoucí, neposkvrněné a nevadnoucí je připraveno pro vás v nebesích a Boží moc vás skrze víru střeží ke spasení, které bude odhaleno v posledním čase. (1Pt 1,3–5)

Církev není budova, instituce, občanský spolek ani politické uskupení. Je to shromáždění vykoupených svatých povolaných Bohem ke spáse. Vykoupení svatí jsou dar Boha Otce jeho Synu Kristu (J 6,37). Církev je shromáždění lidí, které Bůh přenesl mocí evangelia z říše zla a temnoty do Kristova království. Jde o občany nebe, a tedy cizince v tomto světě (1Pt 2,11).

Církev je vykoupěna ukřižovaným a vzkříšeným Kristem (Sk 20,28) a narodila se v den letnic příchodem Ducha svatého (Sk 2,1–21). Církev od letnic roste a jsou do ní působením Ducha svatého přidáváni další vykoupění svatí (Sk 2,39; 2,47). Jednoho dne, až přijde Pán Ježíš, dosáhne své slavné plnosti.

Zazní povel, hlas archanděla a zvuk Boží polnice, sám Pán sestoupí z nebe, a ti, kdo zemřeli v Kristu, vstanou nejdříve; potom my živí, kteří se toho dočkáme, budeme spolu s nimi uchvázeni v oblacích vzhůru vstříc

Pánu. A pak už navždy budeme s Pánem. (1Te 4,16–17)

Dále musíme trvat na tom, že církev je tam, kde se věrně káže a vyučuje Boží slovo prostřednictvím k tomu povolaných, obdarovaných a církví rozpoznávaných mužů věrných Písmu (1Tm 3,2; Ef 4,11).

Církev je tam, kde jsou ustanoveni starší a kde se vykonává biblická kázeň (Tt 1,5; Mt 18,15–20).

Církev je tam, kde máme společně účast v poslušnosti Kristu na památce večere Páně, která je posilou svatých a zároveň je zvláštním způsobem zvěstování smrti Pána Ježíše až do jeho příchodu (1K 11,26).

Církev je tam, kde se zvěstováním evangelia získávají noví učedníci Pána Ježíše, křtí se ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a vedou se k poslušnému zachovávaní Pánových příkazů (Mt 28,19–20).

Církev je tam, kde je jednota v Duchu svatém, úsilí o svatost, bratrská náklonnost a láska, vzájemné povzbuzování a růst v poznání Krista, napomínání a budování.

Naplňuje muž z naší otázky spolu se svou ženou tyto pravdy Písma?

Jak Písmo charakterizuje církev?

Písmo říká, že církev je Boží lid, rodina, duchovní dům a stavba. Pavel napsal do Efezu svatým z řad pohanů:

Nejste již tedy cizinci a přistěhovanci, máte právo Božího lidu a patříte k Boží rodině. Jste stavbou, jejímž základem jsou apoštolové a proroci a úhelným kamenem sám Kristus

Ježíš. V něm je celá stavba pevně spojena a roste v chrám, posvěcený v Pánu; v něm jste i vy společně budování v duchovní příbytek Boží. (Ef 2,19–22)

Boží lid charakterizuje naprostá jednota v živém obecenství. Jde o živé, úzké a silné vztahy. Tak živé a tak intimní, že Pavel nazývá efezské Božím lidem, Boží rodinou, stavbou, chrámem posvěceným v Pánu a duchovním příbytkem, ve který jsme společně budování. A výraz **společně budování** je tím nejdůležitějším pro řešení našeho problému. Znamená totiž, že jsme společně budování jako jeden živý organismus. Zdůrazňují to všechny obrazy a přirovnání, které Pavel použil. Jak do toho zapadá izolovaná rodina z naší otázky? Pokud zastávám stejný názor jako onen muž, popírám učení Písma.

1) Písmo říká, že jsem součástí Božího lidu, ale já nechci mít žádné obecenství s dalšími křesťany. Něco je špatně.

2) Jsem podle Písma součást Boží rodiny, ale nebuduji žádné vztahy s ostatními Božími dětmi a odmítám mít s nimi láskyplné společenství v místním sboru. Jan říká, že kdo miluje Boha Otce, miluje i jeho děti (1J 5,1). Jestli se jich ale straním, jak je mohu milovat a jak miluji samotného Boha? Něco je špatně.

3) Jsem podle Písma součástí jedné soudržné stavby, jejímž základem jsou apoštolové a novozákonní proroci, úhelným kamenem je sám Pán Ježíš, ale fakticky stojím mimo stavbu

i základ a nechci mít se zbytkem stavby společného. Něco je špatně.

4) Jsem podle Písma budován v jeden duchovní příbytek a verš 22 mluví o tom, že jsem do příbytku budován se všemi ostatními společně. Ale já s nimi nemám žádné živé vztahy. Něco je špatně.

Můžeme pokračovat Pavlovým obrazem církve jako těla. Živého těla, jehož hlavou je sám Pán Ježíš a my jsme jeho údy:

Tak jako tělo je jedno, ale má mnoho údů, a jako všechny údy těla jsou jedno tělo, ač je jich mnoho, tak je to i s Kristem. Neboť my všichni, ať Židé či Řekové, ať otroci či svobodní, byli jsme jedním Duchem pokřtěni v jedno tělo a všichni jsme byli napojeni týměž Duchem. (1K 12,12–13)

Pavel také říká, že Bůh dal tělu rozličné údy, které pracují pro blaho celého těla a všech ostatních údů v něm. Jak to může naplňovat člověk, který se od zbytku těla dobrovolně odřízl? Dále Pavel praví, že oko nebo jakákoli jiná část těla nemůže říct ostatním částem: nepotřebuji vás! Taková končetina zahyne. Obraz jednoho těla, které má jednu hlavu, Krista, také navozuje vážnou otázku, zda jsou tito manželé opravdu duchovně spojeni s touto hlavou, Kristem, když odmítají spojení s jeho ostatním tělem.

Všeobecná církev a místní sbor

Duch svatý pro nás zaznamenal v listu Židům:

Držme se neotřesitelné naděje, kterou yznáváme, protože ten, kdo nám dal zaslíbení,

je věrný. Mějme zájem jeden o druhého a povzbuzujme se k lásce a k dobrým skutkům. Nezanedbávejte společná shromáždění, jak to někteří mají ve zvyku, ale napomínejte se tím více, čím více vidíte, že se blíží den Kristův. Jestliže svévolně hřešíme i potom, když jsme už poznali pravdu, nemůžeme počítat s žádnou obětí za hříchy... (Žd 10,23–26)

Naše naděje je nám dána od Boha prostřednictvím prolité krve Pána Ježíše Krista. Skrze krev Beránka máme přístup do nebeské svatyně a k samotnému Bohu (Žd 10,23). Máme mít také zájem jeden o druhého a povzbuzovat se k dobrým skutkům (Žd 10,24). A řecký text zde doslova říká, abychom se mezi sebou bedlivě pozorovali a zapalovali se vzájemně v lásce k dobrému. Jde tedy o soustředěný zájem jedněch o druhé. Pavlíkův překlad je výstižný.

... a věnujme si navzájem pozornost k podněcování lásky a dobrých činů... (Žd 10,24)

Ve verši 25 je varování, abychom nepouštěli společná shromáždění, abychom neutíkali ze společenství svatých. List Židům byl psán do situace, kdy někteří Židé hlásící se ke Kristu pod tlakem pronásledování opouštěli církev a vraceli se k judaismu. Tím opouštěli evangelium, Pána Ježíše a návratem k zákonu Ježíše veřejně zapírali. Verš 25 je tedy varováním před odpadnutím od milosti (Ga 5,1–4)! Jde o vnitřní záležitost srdce, která se projevuje navenek odchodem, izolací od společenství. Často je to ten první krok.

Pisatel listu Židům také potvrzuje,

že jakýkoli návrat ke starému způsobu života je pohrdáním evangeliem a jde v podstatě o návrat k hříchu na základě svévolného rozhodnutí. V takovém případě nás oběť Pána Ježíše nechrání od Božího hněvu (Žd 10,26).

Souhrnem lze říct, že zastávaný pohled je v příkrém rozporu s učením evangelia našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista. S takovým chybným pohledem nelze v podstatě naplnit Boží cíl, vůli a záměr ohledně církve, Božího lidu, který si Bůh drazo vykoupil krví vlastního Syna (Sk 20,28). S takovým postojem také nelze naplnit dvě největší přikázání o lásce k Bohu a lásce k bližním, především k jeho dětem (Ga 6,10). Pokud by křesťané zastávali uvedený chybný pohled, nebude Boží lid růst k Boží slávě ani žádný jednotlivý křesťan nebude růst v poznání Boha a k Boží slávě.

A toto jsou jeho dary: jedny povolal za apoštoly, jiné za proroky, jiné za zvěstovatele evangelia, jiné za pastýře a učitele, aby své vyvolené dokonale připravil k dílu služby – k budování Kristova těla, až bychom všichni dosáhli jednoty víry a poznání Syna Božího, a tak dorostli zralého lidství, měřeno mírou Kristovy plnosti. (Ef 4,11–13)

Amen.

Ve všech městech, jimiž procházeli, předávali závazná ustanovení, na nichž se usnesli apoštolové a starší v Jeruzalémě.

A tak se církev upevňovala ve víře a počet bratří rostl každým dnem.

(Sk 16,4-5)

ZPRÁVA A NAUČENÍ O KAZATELSTVÍ, V JAZYCE 21. STOLETÍ

Radim Světlík

Recenze knihy J. A. Komenského

Který Čech by neznal jméno *Jana Amose Komenského*? Setkáme se s ním v učebnicích dějepisu, dočteme se o něm v historických a křesťanských spisech, vídáme jeho podobizny v muzeích, na školách a univerzitách, vedou se o něm přednášky, píšou se o něm knihy a články, natáčí se o něm dokumentární i hrané filmy. Obecně vzato si český národ Jana Amose Komenského dodnes velmi váží pro jeho pedagogickou a literární činnost. Mnozí však zapomínají, že Komenský byl především kazatelem a duchovním pastýřem. Vše, čemu se věnoval, včetně své pedagogické práce, činil k Boží slávě. Horlivě usiloval o to, aby se český národ přiblížil ke Kristu jakožto k jedinému pravému spasiteli lidstva. Duchovní vedení je přední zodpovědností všech kazatelů, a právě na ně se Jan Amos Komenský (1592–1670) ve své knize s názvem *Zpráva a naučení o kazatelství* (1651) zaměřuje především. Nicméně svědomitý přístup

k Písmu se netýká pouze kazatelů, nýbrž všech věřících. O tom si ale povíme později.

Počátek 17. století přinesl české protestantské církvi krušné chvíle. Po porážce stavovských vojsk v bitvě na *Bílé hoře roku 1620* následovalo dlouhé období nekompromisní rekatolizace českých zemí. Zastánci protestantismu se ocitli na seznamu nepřátel římskokatolické církve i tehdejšího vládního zřízení. Zakoušeli silné pronásledování, hrozilo jim neustálé nebezpečí, ztráta majetku, odnětí svobody a v nejhorších případech také smrt (např. poprava sedmadvaceti českých pánů na Staroměstském náměstí v Praze v červnu roku 1621). Mnozí křesťané byli nuceni opustit svou domovinu a zbytek života prožít ve vyhnanství, včetně J. A. Komenského.

Jan Amos Komenský ovšem nedával úpadek českého národa a ztrátu svobody za vinu vladařům. Nenaříkal nad pedagogy či nedostatečnou úroveň všeobecné vzdělanosti. Káral především kazatele. Vytýkal jim jejich vlašný přístup ve správě Božího slova. Dle Komenského byla jednou z příčin Božího soudu nad českým národem lhostejnost protestantských kazatelů. Nekázali pravdu Božího slova otevřeně. Nekázali s dostatečnou horlivostí a svědomitostí, a proto jim Bůh tuto službu odňal. Komenský se k tomu vyjádřil následovně: „Co se však stalo, že téměř všem z nás Pán Bůh odebral možnost kazatelské práce? To je potřeba poctivě zvážit. Ze Zjevení, které

dal Bůh svatému Janovi, můžeme pochopit, proč Bůh odstraňuje svícny služebníků z jejich místa, totiž proto, že už nemají takovou lásku jako na počátku a neslouží tak horlivě jako dřív“ (str. 18). Jan Amos Komenský byl kazatelem tělem i duší. Uvědomoval si, jakou hodnotu a význam má kázání Božího slova s ohledem na duchovní zdraví církve i národa. Možná právě proto se rozhodl sepsat pojednání o metodologii přípravy kázání, neboť, jak sám napsal: „Úloha kazatele, k níž jsme povoláni, si tedy žádá velikou, slavnou, důstojnou a vytrvalou píli“ (str. 17).

Zpráva a naučení o kazatelství předkládá čtenáři stručný nástin problematiky přípravy kázání. J. A. Komenský se zde věnuje čtyřem základním oblastem kázání: (I.) *rozmanitosti látky a řeči*, (II.) *uspořádání kázání*, (III.) *půvabu kázání*, (IV.) *moci a pronikavosti kázání*. Nelze přehlédnout Komenského systematický a názorný postup vysvětlování látky. Obsah je srozumitelný, dobře čitelný a přiměřeně složitý. Užitek z knihy načerpají nejenom kazatelé, ale i vedoucí biblických hodin a učitelé biblických kurzů. Nejedná se o čistě technický popis procesu přípravy kázání, což z knihy činí *dostupnou a užitečnou příručku ke studiu práce s Božím slovem pro všechny křesťany*.

Ačkoli je kniha určena zejména kazatelům, jsem přesvědčen, že z ní načerpá užitek každý, kdo touží Písmo pečlivě studovat, správně mu porozumět, moudře podle něho žít a povzbuzovat

ve víře všechny následovníky Pána Ježíše Krista. Naleznete v ní mnoho hlubokých úvah, pravdivých myšlenek a praktických postřehů prospěšných pro křesťanský život i službu, například: „Patříme nebi, dělejme tedy i na zemi nebeské věci, budme svatí a chvalme Boha“ (str. 40). „Čisté a nevinné svědomí je nejlepším hradbou proti zlému jazyku“ (str. 67). „Ne každý, kdo se chlubí poznáním Boha, Boha skutečně zná“ (str. 68). „Pravé náboženství je takové, které předkládá pravdu, učí Boží bázni a vede od smrti k životu“ (str. 72). „Žádná lidská řeč nikdy nepronikne tak hluboko a ostře jako slovo Boží“ (str. 128) a desítky dalších.

Možná si říkáte, proč v dnešním zamýšlení klademe tak silný důraz na zodpovědný přístup k Božímu slovu a kázání. Nacházíme se přece v době náboženské svobody a všeobecné tolerance. Není to snad Boží požehnání? Neznamená to, že je s námi Bůh spokojen? Vždyť nezakoušíme pronásledování jako naši otcové. Nehrozí nám ztráta majetku, vyhoštění či smrt. Ano, je to tak, avšak navzdory této skutečnosti je církev dlouhodobě kradmo zbavována toho nejcennějšího, co má – pravdy Písma. Evangelium je ve jménu líbivosti přizpůsobováno rozměrům bezbožné společnosti. Zatímco nepřátelé Kristova kříže rabují dům Boží o vzácné poklady Písma, my pohodlně spíme. Dokud se kazatelé neprobudí a nechopí se své Bohem svěřené odpovědnosti, hrozí nám trvalé

nebezpečí. Dokud se pravda Písma nevrátí za kazatelny a dokud se církev nepřestane stydět za evangelium, bude naše země duchovně strádat. Lidé budou zajatci nevíry, budou si libovat v hříchu a budou beznadějně směřovat do věčné záhuby. Nemohu tedy jinak než spolu s našimi předky zvolat: „Národe český, navrať se ke Kristu!“ Kěž nás k tomu kniha Jana Amose Komenského povzbudí!

*Knihu je možné objednat na
www.PoutnikovaCetba.cz*

ZPĚV JE AKTEM LÁSKY

Pavel píše Efeským:

A neopíjejte se vínem, v němž je prostopášnost, ale naplňujte se Duchem, mluvíce k sobě v chvalozpěvech, v oslavných zpěvech a v písních, svým srdcem zpívající Pánu a velebíce ho a vždycky za všechno děkující ve jménu našeho Pána Ježíše Krista Bohu a Otci. (Ef 5, 18–20)

Nejdůležitějším posluchačem našeho zpěvu je Bůh, ale 19. verš poukazuje na to, že existuje i další publikum: my sami. O kapitolu výše Pavel věřící vyzývá, aby k sobě byli pravdiví v lásce (Ef 4, 15). Zpěv je jedním ze způsobů, jak to dělat.

David Peterson to vyjadřuje takto: V Novém zákoně jsou Bohem řízená služba modlitby či chvály a představa budování úzce propojeny. Dokonce

i „chvalozpěvy, oslavné zpěvy a písně“, které jsou projevem víry a vděčnosti Bohu, je třeba zároveň považovat za nástroj vzájemného vyučování a napomínání se.

To znamená, že zpěv je součástí služby každého údu celému tělu. Když člověk vstupuje do církve, stává se členem pěveckého sboru. Je správcem duchovní vitality těla, což je správcovství, které částečně vykonává svými ústy při zpěvu.

Člen sboru, který snáší pronásledování ze strany své pozemské rodiny, potřebuje slyšet, jak jeho duchovní bratři a sestry zpívají: „Ježíši, svůj beru kříž, vše opouštím, jdu ti vstříc.“ Křesťan obtížený pocity studu potřebuje slyšet náš jásot: „Já sám nemusím snášet trest za svůj hřích, vždyť místo mne Pán nesl kříž!“ Naše znavené srdce touží slyšet, jak se kolem nás ozývá evangelium. Slyšíme hlasy svých bratří ze sboru a připomínáme si, že v tom nejsme sami. Bůh nás přijal do své rodiny. Není divu, že nás zpěv svatých zahřeje u srdce. Sám Bůh zpívá nad těmi, které vykoupil (Sf 3,17). Stvořil nás ke svému obrazu. Náš zpěv tedy slabounce odráží jeho vlastní krásu, jeho velkorysost, jeho tvořivost. Jonathan Edwards si nebe představoval jako místo, kde Boží lid vyjadřuje „vnitřní soulad, harmonii a duchovní krásu svých duší tím, že si navzájem líbezně zpívají“. Když projevujeme Kristovu lásku zpěvem ve shromáždění, těšíme se z něčeho, co by se dalo nazvat „předzpěvem“ chvály nového

stvoření.

Uveďme toto pojetí zpěvu ve shromáždění do praxe tím, že si odpovíme na několik klíčových otázek.

Jaké písně by sbory měly zpívat?

Měli bychom zpívat biblickou pravdu. Pavel píše:

Slovo Kristovo ať ve vás bohatě přebývá. Ve vši moudrosti se navzájem vyučujte a napomínejte a s vděčností zpívejte Bohu ve svých srdcích chvalozpěvy a duchovní písně. (Ko 3,16)

To znamená, že bychom měli pravidelně zpívat biblické žalmy (přeložené do jazyka vaší církve). Měli bychom zpívat také další skladby oslavující Boha, i když mi není jasné, zda existuje pevně stanovený rozdíl mezi „chvalozpěvy“ a „duchovními písněmi“. Řecké slovo *hymnos* jednoduše označuje náboženskou píseň. „Duchovní písně“ zřejmě odkazují na písně, které vyjadřují nebo reflektují to, co Duch svatý inspiroval v Písmu. Pavel tím chce říct, že bychom měli zpívat různé písně, které shrnují a oslavují „Kristovo slovo“, tedy zvěst evangelia. To znamená, že zpěv je součástí služby Božím slovem. Když sbor vyjadřuje pravdu v písni, Duch svatý uprostřed nás tasí dvojsečný meč Písma. Navzájem se učíme, že Bůh je „svatý, svatý, svatý“. Jedni druhým zpíváme, že je „svatý silný, svatý nesmrtelný“. Díky tomu si Boha víc ceníme a zároveň mu lépe rozumíme. Když se spolu sladí nově obrácení a zralí svatí, stává se církev seminářem, v němž jsme všichni zároveň učiteli i studenty.

Z tohoto důvodu tvrdím, že starší církve by měli na výběr písní dohlížet. Písně jsou další vrstvou služby vyučování – koneckonců starší jsou ti, které sbor uznává jako „schopné učit“ (1Tm 3,2). Když zvažují chvalozpěv, který je pravdivý a biblický, ale složil ho někdo, kdo zastává pochybnou nebo falešnou teologii, měli by kazatelé posoudit, zda zařazení skladby tohoto autora nemůže být pro jejich stádo nebezpečné. Pokud je autor dané písně po smrti nebo není dobře znám, může být její použití méně riskantní. Neexistuje žádné přesné pravidlo, kterým by bylo možné se v takových situacích řídit, ale je to oblast, která vyžaduje opatrnost a moudrost.

Naši starší svěřili odpovědnost za výběr písní hlavnímu kazateli sboru. Ten plánuje bohoslužby na několik měsíců dopředu. Každý týden se sejde pastorační tým, aby posoudil jeho hrubý náčrt pro nadcházející neděli a předložil návrhy na zlepšení. Uvědomuji si, že v některých sborech vybírá písně „vedoucí chval a uctívání“. I v takovém případě doporučuji kazatelům, aby na tento proces dohlíželi a vyhradili si právo konečného veta nad seznamem písní vybraných pro bohoslužbu. Kazatelé mohou spolupracovat s kýmkoli, kdo sdílí odpovědnost za hudbu, ať už je to vedoucí chval a uctívání, diakon pověřený přípravou hudby nebo dirigent pěveckého sboru. Neměli by se však zříkat odpovědnosti za dohled nad službou vyučování ve sboru, která zahrnuje

i výběr písní.

Vybírejte písně, které doplňují téma celé bohoslužby. V ideálním případě nám písně, modlitby a čtení z Písma vtisknou do srdce fotografický negativ kázání ještě předtím, než kazatel vstoupí na kazatelnu. „Kážou“ text předem, ač se to děje nenápadně.

Měli bychom také zpívat chvalozpěvy, jejichž krása chytá za srdce. Zpěv hluboké pravdy není v rozporu s vyjadřováním upřímných emocí Bohu. Naše srdce jsou křehká a porušená, takže bychom asi neměli očekávat, že každý týden během zpěvu dojde ve shromáždění k záplavě emocí. Pokud nás však zpěv nikdy nepohne k transcendentní radosti ze Spasitele, měli bychom si začít dělat obavy o svůj duchovní stav. Nejde ani tak o intenzitu citového prožitku, který týden za týdnem zakoušíme – to můžeme nechat na Bohu. Podstatné je, abychom při zpěvu rostli v poznávání, uctívání a spoléhání na trojjediného Boha, který je hoden naší chvály. Svým zpěvem pomáháme druhým, aby se z něj také radovali.

Po textové stránce hledejte písně, které působivou básnickou formou vyjadřují bohaté pravdy. Vybírejte písně s obsahem, který se zdá být tím hlubší, čím víc je poznáváte. Nemám na mysli pouze dlouhé nebo hutné písně, ale takové, které vyjadřují největší naděje, radosti a touhy věřících, ať už v jednoduchém refrénu, nebo v šesti slokách. Je to subjektivní? Jistěže je. Ale použijte teologickou soudnost, zdravý

rozum a vše, co víte o dobré poezii, a vyberte písně, u kterých se vám jeví, že mají pro váš sbor co nejvhodnější text. Dbejte na to, aby se váš sbor časem naučil písně, které pokrývají všechny hlavní okruhy systematické teologie.

Pokud jde o hudební stránku, melodie by měla odpovídat významu textu – nebo ještě lépe, měla by ho umocňovat.

Pod pojmem „melodie“ či „nápěv“ rozumím sled tónů v určitém pořadí a rytmu, na kterém se zpívají slova chvalozpěvu. Ideální písně pro shromáždění mají krásné, výrazné melodie, které se zároveň snadno naučí lidé různých generací, kultur a vkusu. Ne všechny písně jsou si rovny. Doporučuji kazatelům a vedoucím odpovědným za hudební složku, aby si pěstovali estetické cítění a dokázali rozzeznat, které melodie nejlépe poslouží budování jejich konkrétního sboru. Měli bychom zpívat jak staré, tak i nové písně. Některé písně obstály ve zkoušce času z dobrého důvodu. Výběr nejlepších děl předchozích dob projevuje naši jednotu s univerzální církví v průběhu času. Je to také projev pokory: zavrhnout mistrovská díla Luthera, Wattse, Wesleyho, Bonara a dalších ve prospěch repertoáru složeného výhradně z nejnovějších skladeb napsaných v nashvillském nahrávacím studiu by znamenalo dopustit se toho, co C. S. Lewis kdysi označil jako „chronologický snobismus“.

Zároveň by Kristovy záznaky měly

v každé generaci plodit nové písně (viz Ž 40,4; 96,1; 98,1; 144,9; 149,1). Zatímco staré písně udržují církev hluboce zakořeněnou, současné chvalozpěvy se mnohým zdají přístupnější, a mohou tak podporovat nadšené zapojení přítomných do zpěvu. Obojí má svou hodnotu. Těším se na to, co Pán učiní v dnešním hnutí „moderních chvalozpěvů“, které se snaží spojit bohatou teologií se svěžími melodiemi. Měli bychom zpívat písně, které vystihují celou škálu křesťanského života. Zpěv ve shromáždění by samozřejmě měl znít radostí ze vzkříšeného a kralujícího Spasitele. Kristus se však ještě nevrátil. Boží lid se dosud potýká s neplodností, rakovinou, násilím a pohromami. Žalmy nářků nás učí, že víra znamená neutíkat ve svém utrpení před Bohem, ale běžet k němu – se svými otázkami, bolestí a vůbec se vším. Proč bychom mu nemohli předkládat své starosti prostřednictvím písně? K moudré pastorační péči patří rozvíjení repertoáru písní, které mohou zpívat „zkroušení křesťané“. Žalmů, které upřímně vypovídají o zkouškách. Chvalozpěvů v mollové tónině. Písní, které se ptají: „Jak dlouho ještě, Pane?“

Při tom všem nezapomínejte, že náš přístup k výběru písní by se měl přizpůsobovat celosborovému rozměru společného zpěvu. Představte si kurátorku muzea, která má na stěnách omezený prostor. Vybírá jen ta nejlepší umělecká díla. Podobně mají věřící omezený počet písní, s nimiž se

dokážou z hloubi duše ztotožnit. Kázatelé musí pečlivě spravovat kánon písní svého sboru, neboť písně patří k našim nejdůležitějším prostředkům vzájemné služby slovem.

Luther ve Wittenbergu záměrně udržoval malý rozsah svého zpěvníku, protože upřednostňoval kvalitu před kvantitou.⁷³ Uděláme dobře, když se budeme řídit jeho příkladem: zpívat jen to nejlepší.

Z knihy Matta Merkera Společné uctívání, Didasko, 2025

KRISTUS, SLOVO

*Můj Otče,
ve světě proměnlivých stvořených věcí
zůstává nepohnutelným jedině Kristus
a jeho Slovo.
Opustit tak veškeré stvoření,
spočívat na něm jako kámen,
stát na jeho základu,
přebývat v něm, nechat se jím nést!
Protože veškeré milosti se mi dostává skrze
Krista,
který ji naplánoval, koupil ji, zaslíbil ji, usku-
tečnil ji.
Jak milé je být blízko něho, Beránka,
naplněný svatými city!
Když proti tobě hřeším, když se protivím tvé
vůli, lásce, životu
a nemám nikoho, kdo by měl utěšit,
nikoho, za kým bych šel,
mým hříchem ani tak není
to či ono konkrétní zlo,*

*nýbrž mé přetrvávající oddělení, odpojení,
odstup od tebe
a ztráta ducha vedoucího mě k tobě.
Ale tys mi dal dar, Ježíše, svého Syna,
jako prostředníka mezi sebou a mou duší,
muže nacházejícího se v jámě uprostřed,
který poutá toho kdo je dole,
s tím, kdo dlí nahoře.
Protože jedině on může překlenout propast
vytvořenou hříchem
a uspokojit božskou spravedlnost.
Kéž se vždycky držím tohoto prostředníka,
jako skutečného předmětu víry
a jediného, kdo je hoden svou láskou
překlenout propast.
Dej mi skrze jeho Slovo poznat,
že je mi drahý.
Když se vzpírám Slovu,
vzpírám se svému Pánu, když je mi nejbliž.
Když přijímám Slovo, přijímám svého Pána
a je mi nablízku.
Ty, který máš v rukou srdce všech lidí,
proměňuj mé srdce podle Slova,
podle obrazu svého Syna,
tak bude Kristus a jeho Slovo
mou silou a útěchou.*

*Z knihy „Údolí vidění“
(sbírka modliteb puritánů)*

Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo bylo Bůh. ... A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy.

Společné uctívání Matt Merker

... společné uctívání je čas, kdy se Boží lid shromažďuje z Boží milosti,
k Boží slávě a pro své vlastní dobro.

MATT MERKER se podílel na modernizaci některých kancionálových
písní, jako například „He Will Hold Me Fast“ (Pán mě zachová).

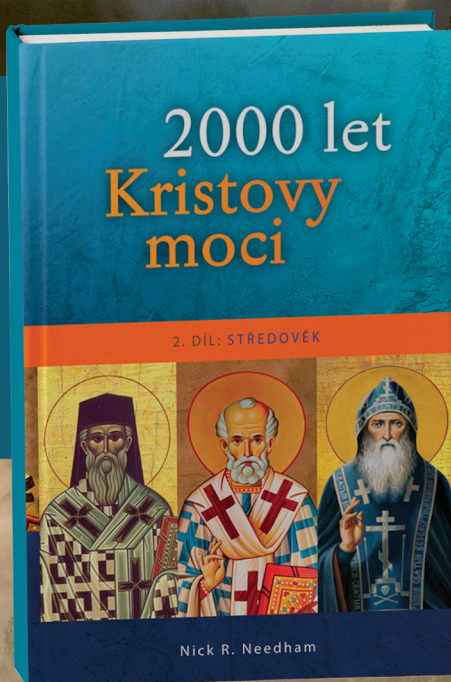
192 str, A5, vydavatel Didasko, cena 249 Kč

**Poutníková
etba**

*2000 let
Kristovy moci,
II. díl: Středověk*

Vazba: Pevná
Rozměry: 135x215 mm
Počet stran: 464 stran
Tištěná kniha 570 Kč
**Výhodná nabídka I+II. díl
spolu: 900 Kč**

- Kniha vznikla z hlubokého přesvědčení autora, že dnešní křesťané mohou mít nesmírný užitek z poznání, co vše dělal Bůh v průběhu historie. Mocné činy Ježíše Krista neskončily s událostmi zaznamenanými v knize Skutků.

- 2 000 let Kristovy moci je vícesvazkové dílo o dějinách církve. Je akademicky spolehlivé, a přitom napsané lehkým, až humorným stylem, díky němuž je přístupné každému, kdo se zajímá o historii církve.

- Druhý díl knihy 2000 let Kristovy moci zahrnuje období středověku a obsahuje příběhy velkých misionářů jako byli Bonifác nebo bratři Cyril a Metoděj, výjimečných teologů jako Anselm z Canterbury a Řehoř Palama, duchovních velikanů jako Simeon Nový teolog a Bernard z Clairvaux a reformátorů jako Jan Viklef a Jan Hus.

2000 let Kristovy
moci - II. díl

2000 let Kristovy
moci I+II. díl

WWW.POUTNIKOVACETBA.CZ